

VÝROČNÍ ZPRÁVA

1

2011

VÝROČNÍ ZPRÁVA

MANDÁT A CÍLE ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

- pečovat o cenovou stabilitu,
- dohlížet na stabilitu finančního systému,
- zajišťovat hladký oběh peněz a plynulý platební styk,
- podporovat vyvážený a plynulý rozvoj finančního trhu České republiky.

- Měnovou politikou usilujeme o zachování cenové stability, tedy o udržení nízké a stabilní inflace. Nezbytnou podmínkou pro naplňování tohoto cíle je péče o stabilitu finančního systému jako celku, čehož se snažíme dosahovat pomocí makrobezpečnostní politiky. Společným působením měnové a makrobezpečnostní politiky tak přispíváme k udržení důvěry v hodnotu české koruny a ke stabilitě makroekonomického prostředí.
- Dohledem nad finančním trhem, vydáváním pravidel obezřetného chování a jednání se zákazníky i operacemi na finančním trhu pečujeme o stabilitu a rozvoj finančního systému a chráníme jeho klienty.
- Řízením platebního systému a vydáváním bankovek a mincí zajišťujeme hladký platební styk a tok hotových peněz.
- Spravujeme devizové rezervy.

Na čem stavíme

NEZÁVISLOST

Široce pojatá a zákonem podložená nezávislost centrální banky je klíčovou podmínkou úspěšné realizace měnové politiky, tedy dlouhodobého neinflačního růstu ekonomiky, stejně tak jako objektivního dohledu nad finančním trhem.

OTEVŘENOST A DŮVĚRYHODNOST

Vysoká míra nezávislosti musí být doprovázena vysokou mírou odpovědnosti vůči veřejnosti za plnění našich cílů. Veřejnosti i jejím voleným zástupcům otevřeně a pravidelně sdělujeme své cíle a míru jejich naplňování, stejně jako naše názory, záměry a předpoklady do budoucna, a tím činíme naše konání srozumitelné, předvídatelné, a proto důvěryhodné.

ODBORNÁ ZDATNOST

Odborně zdatní a kompetentní zaměstnanci jsou předpokladem pro to, aby se ČNB dařilo posilovat její pověst jako důvěryhodné a otevřené instituce doma i v mezinárodním měřítku.

ROK VE ZKRATCE	8
ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA	10
1. BANKOVNÍ RADA	13
2. ČNB V ROCE 2011	17
MĚNOVÁ POLITIKA A STATISTIKA	18
Měnová politika a ekonomický vývoj	18
Statistika	21
FINANČNÍ STABILITA	21
DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM	22
Ochrana spotřebitele	27
PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK	27
Peněžní oběh	27
Bezhotovostní platební styk	30
OPERACE NA FINANČNÍM TRHU	32
Správa devizových rezerv	33
ČNB jako banka státu	34
EKONOMICKÝ VÝZKUM	35
EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	37
Zahraniční technická pomoc	38
3. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	41
ORGANIZAČNÍ SCHÉMA	42
LIDSKÉ ZDROJE	44
4. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	49
EXTERNÍ KOMUNIKACE	50
FINANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	51
EXPOZICE	53
ODBORNÁ KNIHOVNA	53
ARCHIV	53
KONGRESOVÉ CENTRUM	54
5. HOSPODAŘENÍ ČNB	57
6. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	65

- Měnověpolitická inflace (celková inflace očištěná o primární dopady změn nepřímých daní) se v průběhu roku 2011 nacházela většinou poblíž dvouprocentního cíle. V závěru roku došlo k nárůstu inflace nad úroveň dvou procent, který byl způsoben zejména částečným promítnutím zvýšení sazby DPH plánovaného od 1. ledna 2012 do cen potravin s předstihem již v posledních měsících roku 2011.
- Růst české ekonomiky v průběhu roku postupně zpomaloval v důsledku nepříznivého zahraničního vývoje i pokračující domácí konsolidace veřejných rozpočtů a za celý rok dosáhl 1,7 %. Výhled vývoje v zahraničí se prudce zhoršil na podzim, kdy dluhová krize ve zvýšené míře dolehla na země jižního křídla eurozóny. Dluhová krize zvýšila averzi k riziku, což se společně se zhoršeným výhledem zahraniční poptávky promítlo ve výrazném oslabení koruny v závěrečných měsících roku 2011.
- ČNB v průběhu roku 2011 nezměnila nastavení úrokových sazeb, její klíčová dvoutýdenní repo sazba zůstala na úrovni 0,75 %. V průběhu roku zpracované prognózy postupně odsouvaly začátek zvyšování úrokových sazeb. Zatímco první dvě prognózy předpokládaly růst tržních úrokových sazeb na konci roku 2011, prognóza z konce roku posunula nárůst sazeb až na přelom let 2012 a 2013.
- Zátěžové testy bankovního sektoru, které ČNB zpracovává čtvrtletně, potvrdily i v roce 2011 dostatečnou stabilitu bankovního sektoru vůči případným negativním šokům. I při simulaci výrazně zátěžových a nepravděpodobných scénářů zůstala kapitálová vybavenost celého odvětví nad 8% regulačním minimem.
- ČNB začala zveřejňovat Graf rizik inflační prognózy (tzv. GRIP), jeden z významných podkladových materiálů pro měnové rozhodování členů bankovní rady při jednáních, na nichž není k dispozici nová prognóza.
- ČNB se v roce 2011 aktivně zapojila do práce tří nových evropských orgánů pro dohled nad finančním trhem (ESAs) a budování jejich struktur. V rámci jejich činnosti se bude ČNB podílet mimo jiné na přípravě závazných technických

standardů či nezávazných doporučení a obecných pokynů. ČNB nadále prosazovala omezení navrhované regulace, kterou hodnotila jako neopodstatněnou a nadměrnou.

- Bankovní rada rozhodla ponechat v platnosti bez časového omezení operace k dodání likvidity (dvoutýdenní dodávací repo operace a devizové swapy), ke kterým ČNB přistoupila v průběhu října 2008 v důsledku propuknutí finanční krize. Tyto nástroje sice nebyly bankami v roce 2011 aktivně využívány, avšak s ohledem na volatilní vývoj na finančních trzích považuje ČNB za vhodné, aby zůstaly k dispozici.
- S účinností od 13. února 2011 jmenoval prezident republiky členem bankovní rady ČNB Lubomíra Lízala, který tak nahradil Roberta Holmana, jehož mandát skončil k 12. únoru 2011.
- V období od ledna 2011 do konce února 2012 prošla ČNB komplexní reorganizací. Jejím výsledkem bylo snížení počtu pracovních míst o 6,6 procenta na 1 403.
- Důsledkem reorganizace v roce 2011 byl nejen pokles počtu pracovních míst a zaměstnanců, ale i celkové snížení nákladů na zaměstnance, a to o 1,8 % oproti předchozímu roku.
- K 31. březnu 2011 skončila platnost bankovek 50 Kč, za zboží a služby je od dubna 2011 možné platit pouze mincemi stejného nominálu. Výměnu neplatných bankovek 50 Kč zajišťuje do 31. března 2017 Česká národní banka.
- V dokumentu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou“ ČNB společně s Ministerstvem financí doporučily prozatím nestanovovat cílové datum přijetí eura, a tedy neusilovat v průběhu roku 2012 o vstup do mechanismu ERM II.
- Během listopadu a prosince 2011 se uskutečnila mise Mezinárodního měnového fondu v rámci Programu vyhodnocení finančního sektoru (FSAP) v ČR. Cílem mise bylo zejména posouzení stability finančního systému ČR, identifikace rizik, jimž finanční sektor čelí, a vyhodnocení stávajících nástrojů a postupů k řešení systémových problémů ve finančním sektoru.
- Veřejnost mohla prostřednictvím webu ČNB v závěru roku 2011 vůbec poprvé hlasovat o podobě pamětní stříbrné mince, která bude vydána v roce 2013 k příležitosti výročí 20 let od vzniku české centrální banky a české měny. Hlasování se zúčastnily čtyři tisíce lidí, bankovní rada na základě výsledku hlasování doporučila k realizaci návrh mince od akademického sochaře Vladimíra Oppla.

Nejdůležitějšími faktory vývoje české ekonomiky v roce 2011 byla eskalace evropské dluhové krize, zpomalování zahraničního růstu a pokračování domácí fiskální konsolidace. V důsledku těchto faktorů docházelo ke zpomalování domácího růstu a k vymizení poptávkových inflačních tlaků. To umožnilo zachovat neměnné nastavení měnové politiky po celý rok. ČNB přispěla k domácímu hospodářskému vývoji stabilizací inflace poblíž inflačního cíle po většinu roku a zachováním stability finančního systému, nad nímž vykonává dohled. V době úspor ve veřejném i soukromém sektoru nezůstala stranou ani centrální banka. Přijetím úsporných opatření a změnou organizační struktury zvýšila svoji efektivnost a napomohla tak udržet svoji reputaci jakožto podmínku své nezávislosti.

Během roku 2011 došlo ve vývoji eurozóny k obratu. Zatímco v první polovině roku se zdálo, že dochází k posilování základů hospodářského růstu, v průběhu léta a podzimu se celkové vyhlídky začaly opět zhoršovat, a to do takové míry, že situaci koncem roku bylo možno označit za vážnou až kritickou. Příčinou tohoto zhoršení byl rychlý nárůst nejistot vyplývajících z neudržitelného zadlužení Řecka a nepříznivých vyhlídek ostatních nejvíce zadlužených zemí Evropy, z jen pomalu se ozdravujícího evropského finančního sektoru, z nízké způsobilosti evropských institucí nacházet účinná řešení krize a z četných negativních zpětných vazeb mezi reálnou ekonomikou, finančním sektorem a nedostatečně konsolidovanými rozpočty. Několik summitů vrcholných evropských politiků a opakované přísliby posilování záchranných fondů sice obvykle přinesly na finanční trhy několikadenní uklidnění, avšak krátce poté se opět začaly množit pochybnosti a narůstat nejistoty. Ty vedly k setrvalému růstu rozdílů mezi výnosy řeckých, portugalských, španělských a italských dluhopisů a dluhopisů německých. K uklidnění situace v eurozóně přispěla až těsně před koncem roku 2011 Evropská centrální banka tím, že poskytla evropskému bankovnímu sektoru mohutnou injekci likvidity.

V porovnání s dramatickostí situace v eurozóně lze domácí prostředí v roce 2011 hodnotit jako poměrně klidné. Přesto ani česká ekonomika nezůstala nepříznivých dopadů krize ušetřena. Hospodářský růst dosažený v roce 2010 během první poloviny roku 2011 zpomaloval a ekonomika ve druhé polovině roku přešla do mělké recese. K tomu přispěla nejen slábnoucí zahraniční poptávka, ale i fiskální konsolidace, která snižovala vládní výdaje a brzdila růst spotřeby domácností. Naše fiskální politika začala působit na ekonomiku procyklicky již v roce 2010 a v roce 2011 toto působení přetrvávalo. Její dopady na ekonomiku tak byly obdobné jako v řadě dalších evropských zemí. Výrazné snížení rizik poptávkové inflace dovolovalo měnové politice zachovat si expanzivní nastavení, ke kterému přešla již v roce 2010. Měnové rozhodování se ve značné míře řídilo vyhodnocováním dopadů nákladových tlaků souvisejících s vysokými cenami potravin a surovin a rovněž se znehodnocením kurzu v závěrečných měsících roku 2011, jež bylo způsobeno zvýšením averze k riziku v důsledku prohloubení dluhové krize. Kurz koruny tak podobně jako v letech 2008 a 2009 sehrál roli nárazníku proti vnějším nepříznivým šokům, aniž by se to významněji promítlo do inflace. Celkově nízká inflační rizika podpořená ukotvenými inflačními očekáváními umožnila ponechat měnověpolitické sazby na neměnné úrovni po celý rok 2011.

Z hlediska plnění inflačního cíle nastaveného od roku 2010 pro celkovou inflaci na úrovni 2 % byl rok 2011 nejúspěšnějším od začátku cílování inflace. Inflace se po většinu roku pohybovala v těsné blízkosti inflačního cíle a teprve v posledních dvou měsících roku se zvýšila přibližně o půl procentního bodu nad cíl v důsledku toho, že obchodníci promítli do cen potravin vyšší sazbu DPH s předstihem, přestože toto opatření nabylo účinnosti až počátkem roku 2012.

Na rozdíl od evropského bankovního sektoru jsou tuzemské banky v dobrém stavu. I přes určité ztráty utrpěné v důsledku investic do řeckého dluhu zůstává náš bankovní sektor jako celek vysoce ziskový, velmi likvidní a mimořádně odolný proti nepříznivým šokům. Dokládají to výsledky námi pravidelně prováděných zátěžových testů, které simulují vysoce zátěžové a velmi nepravděpodobné šoky. Přestože banky v roce 2011 aktivně nevyužívaly operace k dodání likvidity zavedené krátce po vypuknutí finanční krize v roce 2008, ČNB se rozhodla ponechat tyto operace v platnosti bez časového omezení.

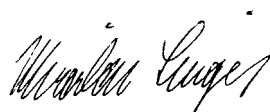
Z mnoha dalších činností centrální banky bych se rád zmínil o aktivním zapojení ČNB do práce tří nových evropských orgánů pro dohled nad finančním trhem s cílem prosazovat omezení neopodstatněné a nadměrné regulace finančního trhu, o misi Mezinárodního měnového fondu v rámci Programu vyhodnocení finančního sektoru (FSAP) v ČR zaměřené na posouzení stability finančního sektoru, o ukončení platnosti bankovek 50Kč v peněžním oběhu a jejich nahrazení mincemi a také o rozšíření funkcí, vylepšení struktury a modernizaci vzhledu našich webových stránek, které považujeme za základní nástroj naší transparentnosti.

Během roku 2011 jsme v ČNB uskutečňovali poměrně významnou reorganizaci. Ta byla prováděna na základě důkladné analýzy, jaké činnosti by měla banka vykonávat vlastními silami a jaké by naopak mohla svěřit vnějším subdodavatelům a zabezpečovat je tak úsporněji než doposud. Výsledkem racionalizačních kroků byly organizační změny a snížení počtu zaměstnanců o 6,6 %. V příštích letech bude centrální banka štíhlejší a efektivnější a věřím, že bude lépe připravená na budoucí výzvy.

V únoru 2011 vypršel šestiletý mandát dvou členů bankovní rady. Zatímco Pavel Řežábek byl prezidentem republiky jmenován na své druhé funkční období, místo Roberta Holmana přišel Lubomír Lízal.

Jsem přesvědčen, že rok 2011 byl pro nás úspěšný. Svědčí o tom stabilně vysoká důvěra, které se u veřejnosti ČNB v posledních letech těší. Jde o ocenění nás všech, naší práce i práce těch, kteří tu byli před námi. Vážím si té důvěry, je docela těžké ji získat, dlouho to trvá a často to může i bolet a bolí. Věřím, že budeme-li sami k sobě přinejmenším tak nároční jako v roce 2011, udržíme vysokou důvěryhodnost centrální banky i do budoucnosti.

Miroslav Singer
guvernér

BANKOVNÍ RADA

Bankovní rada – složení k 31. 12. 2011

Pavel Řežábek, Eva Zamrazilová, Lubomír Lízal,
Vladimír Tomšík, Miroslav Singer, Mojmír Hampl, Kamil Janáček

Bankovní rada je nejvyšším řídicím orgánem České národní banky. Je sedmičlenná, jejími členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky. Členové bankovní rady ČNB jsou jmenováni na dobu 6 roků. Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.

Bankovní rada určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o zásadních měnověpolitických opatřeních ČNB a opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem. Bankovní rada dále zejména stanoví zásady činnosti a obchodů ČNB, schvaluje rozpočet ČNB, stanoví organizační uspořádání a působnost organizačních jednotek ČNB, stanoví druhy fondů ČNB, jejich výši a použití, vykonává práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům ČNB. Jednání bankovní rady předsedá guvernér, v jeho nepřítomnosti jím pověřený viceguvernér. Bankovní rada přijímá svá rozhodnutí prostou většinou hlasů.

S členstvím v bankovní radě ČNB je neslučitelná funkce poslance zákonodárního sboru, člena vlády a členství v řídicích, dozorčích a kontrolních orgánech jiných bank a podnikatelských subjektů a výkon samostatné výdělečné činnosti s výjimkou činnosti vědecké, literární, publicistické, umělecké a pedagogické a s výjimkou správy vlastního majetku.

Členství v bankovní radě ČNB je dále neslučitelné s jakoukoliv činností, která může způsobit střet zájmů mezi prováděním této činnosti a členstvím v bankovní radě.

ČNB V ROCE 2011

2

MĚNOVÁ POLITIKA A STATISTIKA

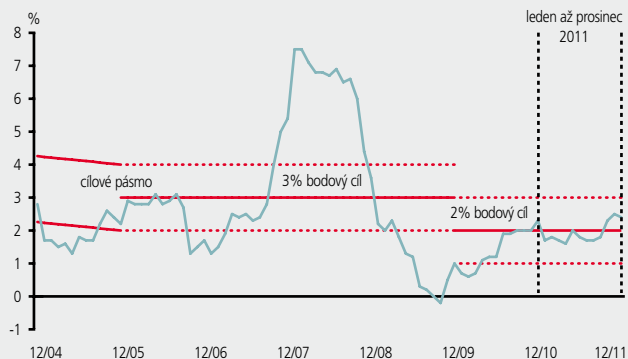
Měnová politika a ekonomický vývoj

Hlavním úkolem měnové politiky centrální banky stanoveným zákonem o ČNB je udržování cenové stability. Od ledna 1998 toho ČNB dosahuje v režimu cílování inflace, v němž se snaží udržet inflaci poblíž předem vyhlášeného cíle. Počínaje rokem 2010 ČNB cíluje meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen (CPI) ve výši 2 % s tolerančním pásmem ± 1 procentní bod.

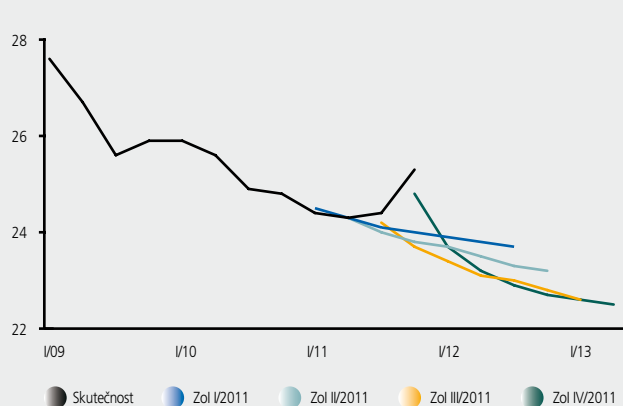
Inflace se v průběhu roku 2011 nacházela většinou poblíž cíle ČNB. V závěru roku došlo k nárůstu inflace nad úroveň dvou procent, který byl způsoben zejména částečným promítnutím zvýšení sazby DPH plánovaného od 1. ledna 2012 do cen potravin s předstihem již v posledních měsících roku 2011. Míra inflace za celý rok 2011 dosáhla 1,9 %. Růst české ekonomiky v průběhu roku postupně zpomaloval v důsledku nepříznivého zahraničního vývoje, související zvýšené nejistoty i pokračující domácí konsolidace veřejných rozpočtů. Za celý rok dosáhl 1,7 %. Výhled vývoje v zahraničí se prudce zhoršil na podzim, kdy dluhová krize ve zvýšené míře dolehla na země jižního křídla eurozóny. Dluhová krize zvýšila averzi k riziku, což se společně se zhoršeným výhledem zahraniční poptávky promítlo ve výrazném oslabení koruny v závěrečných měsících roku 2011. V průběhu roku se nastavení domácích úrokových sazeb neměnilo, došlo však k výraznému posunu očekávaného začátku jejich zvyšování. Zatímco první dvě prognózy předpokládaly růst tržních úrokových sazeb na konci roku 2011, prognóza ze Zprávy o inflaci IV/2011 odsunula nárůst sazeb až na přelom let 2012 a 2013.

Domácí ekonomický vývoj v prvním pololetí 2011 do značné míry pokračoval v trendu nastoleném v průběhu předchozího roku. Ekonomický růst v prvním čtvrtletí ještě mírně zrychlil, avšak ve druhém čtvrtletí začal podle očekávání zpomalovat vlivem fiskální restrikce, odeznění investic do zásob a zvolnění růstu zahraniční poptávky. Vliv oživování ekonomického růstu v předchozích čtvrtletích se s obvyklým časovým odstupem projevil v obnově mírného růstu zaměstnanosti, postupném snižování nezaměstnanosti a zrychlení dynamiky mezd v soukromé sféře. Domácí inflační tlaky ale zůstaly nevýrazné a inflace se pohybovala mírně pod 2% cílem. K nízké inflaci přispíval i mírně posilující kurz koruny, který částečně tlumil cenové dopady vysokých světových cen komodit a potravin.

Plnění inflačního cíle

Prognózy kurzu koruna/euro

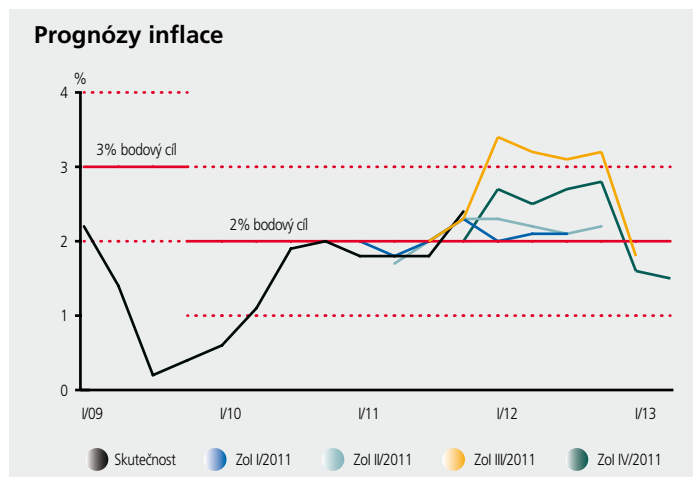
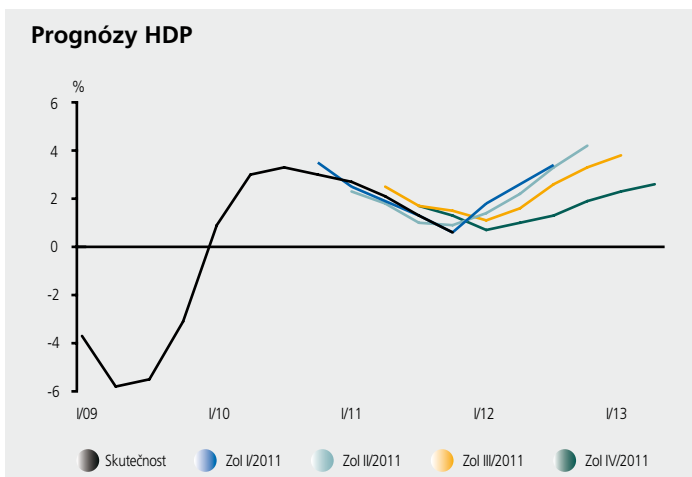
Makroekonomické prognózy v prvním pololetí 2011 vycházely z výhledu pokračujícího oživení v eurozóně, doprovázeného postupným zvyšováním úrokových sazeb Evropské centrální banky (ECB). Zahraniční oživení mělo spolu s mírným oživením

domácí poptávky a zrychlujícím růstem mezd vést ke zvýšení ekonomického růstu na zhruba 3 % v roce 2012. Oživování ekonomické aktivity a zrychlování mzdového růstu mělo postupně zvyšovat domácí inflační tlaky. Tyto tlaky ale měly být částečně kompenzovány nižšími dovozními cenami, ovlivněnými předpokládaným zklidněním cenového vývoje na komoditních trzích a posilující korunou. Za očekávaným postupným zpevňováním kurzu koruny stál zejména příznivý výhled čistého vývozu, pokles rizikové prémie vlivem domácí fiskální konsolidace a v delším horizontu i očekávané obnovení reálné konvergence.

S prognózami sestavenými v prvním pololetí roku 2011 byla konzistentní stabilita tržních úrokových sazeb poblíž stávající úrovně a jejich postupný růst od konce roku 2011. Prognózovaná stabilita úrokových sazeb na počátku prognózy byla výsledkem protisměrného působení zahraničních proinflačních a domácích protiinflačních tlaků. Prognózovaný nárůst sazeb v delším období byl důsledkem postupného obnovování domácích inflačních tlaků a předpokládaného růstu úrokových sazeb v eurozóně.

Pro obě prognózy v prvním pololetí 2011 byla společná velká míra nejistoty, související zejména se zahraničním vývojem. Proto ČNB na začátku roku sestavila několik alternativních scénářů budoucího zahraničního vývoje, simulujících dopady odlišného vývoje zahraniční poptávky a cen komodit. Součástí prognózy ze Zprávy o inflaci II/2011 byl alternativní scénář zachycující možné dopady v té době uvažovaného zvýšení snížené sazby DPH, které se od ledna 2012 stalo skutečností. Bankovní rada na svých zasedáních v první polovině roku vnímala rizika prognóz jako vyrovnaná a v souladu s vyzněním prognóz rozhodla ponechat úrokové sazby beze změny.

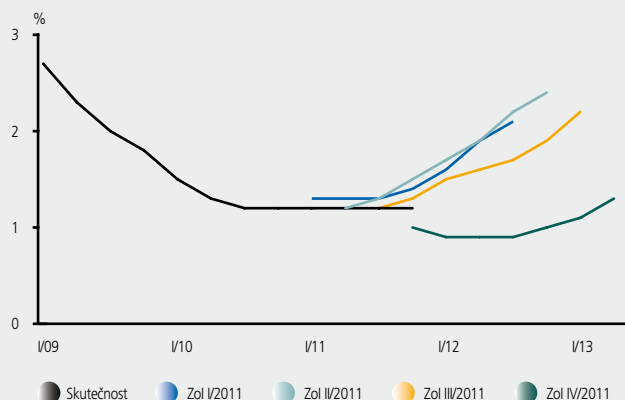
Ve druhém pololetí roku začaly ze zahraničí a zejména z eurozóny chodit nepříznivé zprávy. ECB sice ještě v červenci podle očekávání zvýšila svoji hlavní sazbu o 0,25 procentního bodu na 1,5 %, nicméně opětovné prohloubení dluhové krize v některých zemích eurozóny ji ve zbytku roku přimělo úrokové sazby ve dvou krocích opakovaně snížit a přistoupit i k novým nestandardním měnovým opatřením. Následkem prohlubující se dluhové krize bylo zhoršení výhledů ekonomického růstu eurozóny. Spolu s tím se snížily výhledy úrokových sazeb a euro oslabilo vůči dolaru. Tyto změny v zahraničních výhledech způsobily, že prognózy ČNB ve druhém pololetí roku přehodnotily výhled pro domácí ekonomickou aktivitu směrem dolů. V porovnání s prognózami z prvního pololetí roku, které očekávaly zhruba tříprocentní ekonomický růst v roce 2012, se ve druhém pololetí prognózovaný růst pro rok 2012 snížil až na zhruba jedno procento ve Zprávě o inflaci IV/2011. Nižší výhled zahraničních sazeb a domácí ekonomické aktivity vedl ke snížení prognózované trajektorie domácích úrokových sazeb. Prognóza ze Zprávy o inflaci IV/2011 tak odsunula očekávaný nárůst sazeb až na přelom let 2012 a 2013.

Prognózy ve druhém pololetí loňského roku zpracovaly vládou schválené zvýšení snížené sazby DPH z 10 na 14 % od ledna 2012, a prognóza celkové inflace tak pro rok 2012 vzrostla o zhruba jeden procentní bod a nacházela se poblíž tří procent. Prognózovaný vývoj měnověpolitické inflace¹ se však výrazněji nezměnil a zůstal v blízkosti 2% cíle, protože dopady zvýšení DPH do inflačních očekávání a mzdového vývoje byly předpokládány nevýrazné. Stejně jako v minulosti byl i v roce 2011 na očekávané primární dopady změn DPH uplatněn institut výjimek, a úrokové sazby na ně tudíž nereagovaly.

V podmínkách výrazného zhoršení výhledů byl vývoj v zahraničí i nadále spojen s velkou mírou nejistoty. Proto byl ve Zprávě o inflaci IV/2011 zpracován alternativní scénář, předpokládající pro rok 2012 v průměru stagnaci v zemích eurozóny (po zohlednění jejich váhy v českém zahraničním obchodě). Tento scénář vedl k mírnému poklesu domácí ekonomiky, zároveň však též ke slabšímu kurzu koruny a v jeho důsledku k mírně vyšším domácím úrokovým sazbám oproti základnímu scénáři prognózy. Bankovní rada ve světle prognóz a jejich zvýšených rizik ve druhém pololetí neměnila nastavení úrokových sazeb, a hlavní dvoutýdenní úroková sazba ČNB se tak na konci roku nacházela stejně jako na jeho začátku na úrovni 0,75 %.

Prognózy úrokových sazeb 3M PRIBOR

Podrobnější informace o ekonomickém vývoji a provádění měnové politiky lze najít v pravidelných čtvrtletních Zprávách o inflaci².

Na sklonku roku 2011 připravila ČNB ve spolupráci s Ministerstvem financí pro vládu ČR pravidelný materiál „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou“. Tento dokument, který je k dispozici na webových stránkách ČNB, vyústil do doporučení prozatím nestanovit cílové datum přijetí eura, a tedy neusilovat v průběhu roku 2012 o vstup do mechanismu ERM II. V pozadí tohoto doporučení je celá řada důvodů – fiskální problémy v eurozóně a způsob jejich řešení, přetrvávající zvýšená volatilita na světových finančních trzích a dosavadní nedostatečná vlastní připravenost České republiky na přijetí eura, když je především nutné dokončit konsolidaci veřejných rozpočtů a zvýšit pružnost trhu práce.

¹ Měnověpolitická inflace je inflace, na kterou reaguje měnová politika. Je definována jako celková inflace očištěná o primární dopady změn nepřímých daní.

² Zprávy o inflaci jsou dostupné na webu ČNB v části „Měnová politika>Zprávy o inflaci“.

Statistika

Rozvoj statistiky byl v roce 2011 nadále orientován na poskytování kvalitní datové základny, metodickou práci a na efektivní a pro respondenty šetrný sběr podkladových dat pro kompilace jednotlivých statistik.

Pro analytiku byla zřejmě nejvýznamnější událostí revize platební bilance na základě důsledného uplatnění rezidenčního přístupu s vazbou na tvorbu přidané hodnoty v národních účtech. V průběhu roku 2011 byly v koordinaci s Českým statistickým úřadem zveřejněny revidované časové řady platební bilance i národních účtů. Z hlediska dalších statistických produktů byla významná optimalizace publikovaných dat měnové a finanční statistiky, jejímž výsledkem je vyvážené členění jednotlivých sestav a zároveň důsledná eliminace možného zveřejnění důvěrných dat.

Statistici ČNB pokračovali v účasti na rozvoji harmonizovaných statistik na evropské úrovni jak ve standardních strukturách, tak i ve speciálně vytvořených expertních týmech zabývajících se integrací statistického a dohledového výkaznictví a zlepšením přístupu ke statistickým produktům. I s ohledem na dluhovou krizi v řadě zemí EU byly důležité práce na metodické čistotě vládní finanční statistiky, zejména co se týče konzistence dat a zařazování jednotek do vládního sektoru.

V oblasti sběru podkladových dat pokračovala orientace na sběr primárních, neagregovaných dat; v roce 2011 byl takto zahájen sběr dat od nebankovních obchodníků s cennými papíry. Byl realizován projekt automatizované výměny dat od respondentů mezi ČSÚ a ČNB, což umožnilo zrušit některá statistická šetření ČSÚ. Pokračovala rovněž příprava na využití administrativních, již existujících dat.

Do realizační fáze se dostal projekt společného statistického šetření ČNB a Svazu průmyslu a dopravy ČR v nefinančních podnicích. Výsledky šetření byly poprvé využity při tvorbě krátkodobé prognózy hospodářského vývoje.

FINANČNÍ STABILITA

Zákon o ČNB definuje péči o finanční stabilitu jako jeden z jejích hlavních cílů. Česká národní banka označuje za finanční stabilitu situaci, kdy finanční systém plní své funkce bez závažných poruch a nežádoucích důsledků pro současný i budoucí vývoj ekonomiky jako celku a zároveň vykazuje vysokou míru odolnosti vůči šokům.

Analýzy ČNB v oblasti finanční stability se snaží identifikovat rizika pro fungování finančního systému v budoucnosti a simulují dopady potenciálních negativních šoků domácího i zahraničního charakteru. Základními prostředky pro komunikaci identifikovaných rizik a jejich možných dopadů vůči veřejnosti jsou Zpráva o finanční stabilitě a zátěžové testy finančního sektoru. Zprávu o finanční stabilitě zveřejňuje ČNB na svých webových stránkách a o jejím obsahu informuje také prostřednictvím tiskové konference guvernéra a odborného semináře pro veřejnost. Ze zákona ji předkládá Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a její závěry diskutuje i se členy Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu Parlamentu ČR.

Zátěžové testy bankovního sektoru zpracovávala ČNB čtvrtletně a jejich výsledky zveřejňovala na svých webových stránkách. Podobně jako analýzy obsažené ve Zprávě o finanční stabilitě byla zjištění ze zátěžových testů komunikována vůči veřejnosti prostřednictvím prezentací a publikací představitelů ČNB.

Cílem Zprávy o finanční stabilitě je zejména identifikovat nová rizika plynoucí z domácího ekonomického vývoje či ze situace v zahraničí. Druhým klíčovým cílem je posouzení schopnosti domácího finančního systému odolat dopadům existujících zdrojů finanční nestability prostřednictvím zátěžových testů bank, pojišťoven a penzijních fondů. Zpráva o finanční stabilitě 2010/2011 vydaná v červnu 2011 upo-

zornila, že navzdory dobré výchozí pozici domácího finančního sektoru rizika pro jeho stabilitu nadále existují především v důsledku nejistoty ohledně vývoje globální ekonomiky. Tato nejistota je úzce spojena s problémy fiskálního charakteru řady evropských zemí a oslabením hospodářského růstu klíčových obchodních partnerů ČR. Vývoj rizik pro finanční stabilitu byl v průběhu roku 2011 čtvrtletně monitorován v rámci tzv. makrofinančních panelů, na nichž členové bankovní rady ČNB s experty klíčových útvarů vyhodnocovali široké spektrum informací o vývoji v domácím finančním systému i v zahraničí.

Vzhledem k nadnárodnímu charakteru řady významných finančních institucí a nezanedbatelnému propojení mezi finančními systémy jednotlivých zemí dochází ke zvyšování aktivit ČNB v rámci mezinárodní spolupráce, zejména v souvislosti s Evropským systémem finančního dohledu (ESFS). V oblasti finanční stability a makroobezřetnostní politiky se jedná o aktivní účast guvernéra a dalšího člena bankovní rady ČNB na pravidelném jednání Generální rady Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) a o zapojení zástupců ČNB v Poradním technickém výboru (ATC) a pracovních skupinách spadajících pod ESRB.

Během listopadu a prosince 2011 se uskutečnila pravidelná mise Mezinárodního měnového fondu (MMF) v rámci Programu vyhodnocení finančního sektoru (Financial Sector Assessment Program, FSAP) v ČR. Cílem mise MMF bylo zejména posouzení stability finančního systému ČR, identifikace rizik, jimž finanční sektor čelí, a vyhodnocení stávajících nástrojů a postupů k řešení systémových problémů ve finančním sektoru.

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

ČNB v rozsahu stanoveném právními předpisy vykonává dohled nad finančním trhem, provádí analýzy vývoje finančního systému, pečuje o bezpečné fungování a rozvoj finančního trhu v České republice a přispívá ke stabilitě jejího finančního systému jako celku.³

Regulace finančního trhu

Posilování stability a transparentnosti finančního trhu prostřednictvím zavádění nových regulačních koncepcí představuje dlouhodobý proces, který je provázán

³ O výkonu dohledu nad finančním trhem informuje ČNB podrobně ve své pravidelné roční Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem, blíže viz „ČNB>Dohled>Souhrnné informace o finančním sektoru>Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem“.

s legislativními změnami v rámci evropského práva. ČNB se v průběhu roku 2011 podílela na implementaci rychle se měnících pravidel EU v oblasti finančního trhu a na úpravách regulatorního rámce v ČR. Spolupracovala s Ministerstvem financí a dalšími orgány státní správy na přípravě nových zákonů; podílela se na přípravě některých zákonů upravujících podnikání finančních institucí a dalších osob podléhajících regulaci a dohledu. ČNB rovněž připravila řadu vyhlášek a výkladových a metodických stanovisek k aplikaci regulatorních požadavků účastníky finančního trhu.

Významnou legislativní změnou byly novely zákona o bankách, zákona o družstevních záložnách a zákona o podnikání na kapitálovém trhu k transpozici novel směrnice o kapitálových požadavcích (směrnice 2006/48/ES a 2006/49/ES, tzv. CRD III), která upravuje nové pravomoci ČNB, např. určování významnosti pobočky, nápravná opatření k zajištění dostatečné výše a složení kapitálu a činnost kolegií orgánů dohledu.

Zásadní změnu představuje zákon o důchodovém spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření, které jsou součástí důchodové reformy a upravují transformaci stávajících penzijních fondů, vznik nových penzijních společností a stanoví podmínky pro účast obyvatelstva v důchodových a účastnických fondech a pravidla pro jejich fungování.

Na základě zmocnění vymezených v jednotlivých zákonech vydala ČNB v roce 2011 sedm vyhlášek souvisejících zejména s novými zákony v oblasti finančního trhu. ČNB rovněž publikovala 10 úředních sdělení, kterými informovala o skutečnostech důležitých pro účastníky finančního trhu při aplikaci právních předpisů.⁴

Evropská regulace

V roce 2011 pokračovaly na úrovni Evropské komise, Rady a Evropského parlamentu intenzivní práce na nové nebo upravené evropské regulaci finančního trhu s odvoláním na odstraňování příčin světové hospodářské krize a udržení růstu a konkurenceschopnosti EU. ČNB návrhům Evropské komise věnovala mimořádnou pozornost a průběžně k nim zpracovávala kritická stanoviska. Zástupci ČNB ve výborech a pracovních skupinách v rámci struktur EU aktivně prosazovali expertní stanoviska ČNB.

Jednalo se zejména o projednávání návrhu směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích (CRD IV), návrh prováděcího předpisu ke směrnici Solventnost II a návrh směrnice Omnibus II, který novelizuje směrnici Solventnost II v souvislosti se zřízením Evropského orgánu dohledu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a vymezuje oblasti, ve kterých je EIOPA oprávněna předložit Komisi návrhy závazných technických standardů.

ČNB dále mimo jiné zpracovala připomínky k návrhu nové směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II) a nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFIR), tj. k předpisům, které mají nahradit stávající úpravu obsaženou ve směrnici 2004/39/ES o trzích finančních nástrojů.

Mezinárodní spolupráce

Dne 1. ledna 2011 zahájily činnost nové evropské instituce, které spolu s národními orgány dohledu nad finančním trhem vytváří tzv. Evropský systém finančního dohledu (ESFS). ESFS vedle národních orgánů dohledu zahrnuje Evropskou radu pro systémová rizika (ESRB) a evropské orgány dohledu nad finančním trhem (ESAs). Evropské orgány dohledu nad finančním trhem tvoří Evropský orgán pro

⁴ Úplný přehled platných vyhlášek, opatření, úředních sdělení ČNB a stanovisek ČNB týkajících se finančního trhu je aktualizovaný na webové stránce „ČNB>Dohled nad finančním trhem>Legislativní základna“.

bankovní (EBA)⁵, Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA)⁶, Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)⁷ a jejich Společný výbor (JC), který slouží jako fórum pro spolupráci evropských orgánů dohledu. ESFS představuje významnou změnu v institucionální struktuře dohledu nad finančními trhy.

Zástupci ČNB se podíleli na činnosti evropských orgánů dohledu nad finančním trhem na všech úrovních, včetně členství v radě orgánů dohledu jednotlivých ESAs a v případě EBA také ve správní radě. Na expertní úrovni se zástupci ČNB podíleli na přípravě všech materiálů ESAs zahrnujících regulační technické standardy, odborná doporučení pro EK k budoucím prováděcím opatřením ke směrnicím, stanoviska k legislativním návrhům EK, pokyny a další regulační výstupy EBA, ESMA a EIOPA, vyhodnocování implementace stávajících evropských pravidel a jejich fungování v praxi na národní úrovni, srovnání dohledové praxe a analýzy vývoje na finančních trzích.

ČNB v rámci činnosti v ESRB a ESAs, ve spolupráci s Ministerstvem financí v politických výborech EU a s orgány dohledu členských států EU, usilovala o zamezení postupného přesunu pravomocí národních orgánů dohledu na evropské orgány (a tím i oddělení pravomocí od odpovědnosti za fungování a stabilitu finančního trhu), omezení nárůstu přebytečné regulace, snížení administrativní zátěže pro národní orgány dohledu a finanční instituce, posílení finančních institucí a jejich účinného dohledu a vhodné řešení přeshraniční problematiky v oblasti finančních trhů.

Zástupci ČNB spolupracovali v rámci struktur Evropské centrální banky a působili rovněž v ostatních mezinárodních institucích a asociacích. Pravidelně se účastnili jednání kolegií orgánů dohledu významných bankovních skupin a též jednání koordinačních výborů dohledu pojišťoven ve skupině. V oblasti kapitálového trhu pokračovala spolupráce mezi ČNB a ostatními orgány dohledu na základě mnohostranných memorand o spolupráci IOSCO a ESMA (CESR). ČNB rovněž úzce spolupracovala s orgány dohledu nad finančním trhem zemí střední a východní Evropy, především s cílem vzájemného informování a koordinace stanovisek národních orgánů dohledu z daného regionu.

Výkon dohledu nad finančním trhem

ČNB provádí výkon dohledu nad finančním trhem na dálku, kdy průběžně sleduje stabilitu jednotlivých dohlížených sektorů, a také přímo na místě kontrolami u dohlížených subjektů.

Dohled na dálku spočívá v průběžném sledování činnosti a hospodaření jednotlivých subjektů působících na finančním trhu a ve vyhodnocování vývoje trhu jako celku, včetně jeho dílčích segmentů. V souvislosti se situací na globálních finančních trzích a problémy některých zemí eurozóny s financováním svých dluhů věnovala ČNB zvýšenou pozornost hospodaření a investicím institucí podléhajících dohledu na dálku vykonávaného centrální bankou⁸. V této souvislosti detailněji analyzovala portfolia dohlížených institucí a zjišťovala jejich angažovanost vůči rizikovým subjektům či instrumentům.

⁵ EBA je právním nástupcem Evropského výboru orgánů bankovního dohledu (CEBS).

⁶ ESMA je právním nástupcem Výboru evropských regulátorů cenných papírů (CESR).

⁷ EIOPA je právním nástupcem Výboru evropských orgánů dohledu v pojišťovnictví a zaměstnaneckých penzích (CEIOPS).

⁸ Jedná se o banky, pobočky zahraničních bank, pojišťovny, penzijní fondy, stavební spořitelny, družstevní záložny, platební instituce, instituce a vydavatele elektronických peněz, investiční společnosti, investiční fondy a obchodníky s cennými papíry.

V rámci výkonu dohledu nad bankami věnovala ČNB v souvislosti se stavem finančního trhu pozornost zejména vývoji kvality úvěrových portfolií, tvorbě opravných položek, dostatečnosti kapitálu ke krytí případných ztrát, likviditě a celkovému vývoji hospodaření bank. Na základě mimořádné vykazovací povinnosti byl rovněž průběžně vyhodnocován vývoj expozic tuzemských bank vůči jejich zahraničním ovládacím bankám. Kromě toho také pokračoval mimořádný monitoring situace stavebních spořitelů v souvislosti se změnami podmínek stavebního spoření.

Dohled nad pojišťovny se zvýšenou měrou věnoval dostatečnosti pojistného v pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu motorového vozidla a dostatečnosti technických rezerv některých pojišťoven v uvedeném odvětví. Významná byla také příprava dohledu na nadcházející regulaci Solventnost II, a to jak po stránce znalosti principů a pravidel regulace pracovníky dohledu, tak po stránce metodické přípravy. Výsledky 2. kola zátěžových testů vybraných tuzemských pojišťoven potvrdily, že sektor jako celek je dostatečně kapitálově vybavený pro případ relativně významných změn vybraných rizikových faktorů.

V sektoru obchodníků s CP ČNB průběžně vyhodnocovala plnění informační povinnosti spolu s plněním povinnosti uveřejňování informací. Kontrolovala plnění limitů angažovanosti, výpočet kapitálové přiměřenosti a pravidelně vyhodnocovala významné změny v objemu a struktuře zákaznického majetku.

Kontroly na místě se v souladu s platnou legislativou zaměřují na ověření dodržování regulačních pravidel podle zákonných a prováděcích předpisů. Jednotlivé kontroly se zaměřují buď na prověření všech relevantních aktivit kontrolovaných subjektů (komplexní kontroly), nebo na jejich vybrané části (dílní kontroly). Náplní práce dohledu je kromě samotných kontrol na místě i schvalování pokročilých metod pro výpočet kapitálových požadavků. Vzhledem k propojenosti finančních trhů ČNB soustavně prohlubuje spolupráci se zahraničními regulátory.

Licenční, schvalovací a povolovací činnosti v oblasti finančního trhu

V roce 2011 ČNB vedla 55 správních řízení týkajících se regulovaných subjektů ze sektoru úvěrových institucí (12 bank, 43 družstevních záložen); v jejich rámci bylo vydáno 46 správních rozhodnutí. K nejvýznamnějším patří udělení bankovní licence bance Air Bank a.s.

V sektoru pojišťoven ČNB vedla 80 správních řízení a vydala 67 správních rozhodnutí, největší počet (58) se týkal rozhodnutí o udělení předchozího souhlasu k členství ve statutárním či dozorčím orgánu pojišťovny či zajišťovny.

V oblasti kolektivního investování bylo vedeno 278 správních řízení, z toho ve 203 případech bylo rozhodnuto. K nejpočetnějším patřilo 86 řízení o schválení změn statutů fondů kolektivního investování.

V sektoru penzijního připojištění ČNB obdržela 37 žádostí o zahájení správních řízení, z toho ve dvou případech nebylo do konce roku 2011 rozhodnuto. Většina řízení se týkala schválení osob do orgánů penzijních fondů.

V roce 2011 ukončila ČNB v oblasti poskytování investičních služeb 258 správních řízení. Největší počet (229) představovala řízení o zrušení registrace investičního zprostředkovatele, vydáno bylo 214 rozhodnutí a 15 řízení bylo usnesením zastaveno.

ČNB vedla v oblasti emisí cenných papírů, evidence cenných papírů a regulovaných trhů 134 správních řízení. Většinu z vydaných rozhodnutí (126) tvořila rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s novými emisemi cenných papírů.

Počty subjektů poskytujících služby na finančním trhu				
	Stav k 31. 12. 2010	Přírůstek	Úbytek	Stav k 31. 12. 2011
Úvěrové instituce celkem	55	3	0	58
Banky	22	1	0	23
z toho: stavební spořitelny	5	0	0	5
Pobočky zahraničních bank (v režimu jednotné licence)	19	2	0	21
Družstevní záložny	14	0	0	14
Pojišťovny (vč. poboček a zajišťoven)	53	1	0	54
Tuzemské pojišťovny (bez ČKP)	35	0	0	35
Pobočky pojišťoven z EU/EHP	17	1	0	18
Zajišťovny	1	0	0	1
Investiční společnosti	23	3	5	21
Investiční fondy	49	14	3	60
Otevřené podílové fondy	149	17	10	156
z toho: standardní fondy	37	0	0	37
Uzavřené podílové fondy	1	0	0	1
Penzijní fondy	10	0	1	9
Depozitáři	8	0	0	8
Obchodníci s cennými papíry	37	2	4	35
Nebankovní obchodníci s cennými papíry	25	2	4	23
Obchodníci s cennými papíry banky	12	0	0	12
Emitenti kótovaných cenných papírů	65	5	6	64
z toho: zahraniční	18	1	1	18
Organizátoři regulovaného trhu	3	0	0	3
Vypořádací systémy	3	0	0	3
Centrální depozitář	1	0	0	1
Platební instituce	0	12	0	12

V roce 2011 obdržela ČNB 452 oznámení zahraničních regulátorů o notifikacích (v režimu jednotné licence) poskytování služeb na území ČR, z toho bylo 25 bank, 13 institucí elektronických peněz, 57 platebních institucí, 48 pojišťoven, 159 fondů kolektivního investování, 4 investiční společnosti a 268 poskytovatelů investičních služeb.

Sankční řízení

Nedílnou součástí dohledu nad finančním trhem byla činnost v oblasti sankčních řízení, jež spočívala v prošetřování podnětů k zahájení správních řízení, v rozhodování o zahájení správního řízení či o odložení věci a ve vedení správních řízení v prvním stupni, ve kterých byly uloženy pokuty, opatření k nápravě či odňata povolení a rušeny registrace. Správní řízení jsou vedena jak s regulovanými subjekty, tak se subjekty, které poskytují služby na finančním trhu bez příslušného povolení. Součástí práce je i komunikace s orgány činnými v trestním řízení včetně zpracování podkladů a stanovisek a komunikace s Finančním a analytickým útvarům Ministerstva financí k problematice praní špinavých peněz a financování terorismu.

Statistika vedených sankčních správních řízení v roce 2011		
	Počty zahájených sankčních správních řízení	Celková výše uložených pokut (tis. Kč)
Oblast dohledu nad úvěrovými institucemi	11	3 315
Oblast dohledu nad kapitálovým trhem	45	22 265
Oblast dohledu nad pojištnictvím	24	1 575
Oblast porušení devizových předpisů	42	2 049
Oblast ochrany spotřebitele	8	350

Centrální registr úvěrů

Informační systém Centrální registr úvěrů (CRÚ) provozuje ČNB od roku 2002. Bankám a pobočkám zahraničních bank působícím na území ČR umožňuje sdílet informace o úvěrovém zatížení a platební morálce podnikatelských subjektů. V roce 2011 se činnost CRÚ soustředila zejména na realizaci zapojení ČNB do mezinárodní výměny dat v rámci úvěrových registrů zemí EU. Souběžně pokračovala příprava datového skladu, který umožní lepší využití agregovaných a anonymizovaných dat z CRÚ pro potřeby analýz sektoru a finanční stability. Plně do provozu byl rovněž uveden nový komunikační systém umožňující bankám zadávat ad hoc dotazy na aktuální stav úvěrového zatížení klientů prostřednictvím vlastních aplikací a operativněji zpracovávat souhrnné úvěrové informace týkající se portfolia jejich dlužníků.

Základní provozní charakteristiky CRÚ	12/2008	12/2009	12/2010	12/2011
Počet evidovaných dlužníků	461 277	497 726	539 540	576 583
z toho: fyzických osob podnikatelů	271 770	291 458	313 129	330 372
právnických osob	189 507	206 268	226 411	246 211
Celkový objem zůstatků úvěrů (mlrd. Kč)	1 265	1 200	1 219	1 307
Počet uživatelů aplikace CRÚ	2 516	2 245	2 362	2 569
Ad hoc dotazy na úvěrové zatížení (tis. ks/rok)	180	205	213	215
Počet informací o úvěrovém zatížení v měsíčních sestavách (tis. ks/rok)	2 800	3 038	3 640	3 198
Počet pořízených výpisů pro klienty (ks/rok)	278	453	492	514

Ochrana spotřebitele

Samostatný odbor ochrany spotřebitele včetně poboček ČNB přijímá (spotřebitel@cnb.cz) a šetří podání spotřebitelů v souladu s působností vyplývající ze zákona o ochraně spotřebitele a nově i zákona o spotřebitelském úvěru. V průběhu roku 2011 bylo přijato celkem 866 podání spotřebitelů. Z toho se 273 podání týkalo nedostatků v úvěrových institucích, 319 podání bylo vedeno proti činnosti pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů, 25 podání směřovalo na nedostatky v činnosti kapitálového trhu a zbytek tvořila podání ostatní, která nespádají do výše jmenovaných kategorií. Nejvíce podání se týkalo nedostatečného poskytnutí informací o nabízeném produktu, následované náklady produktů včetně nedostatečných informací o výši poplatků. Část podání byla zodpovězena vysvětlením; jde o případy, kdy není třeba oslovit dohlášený subjekt a informace uvedené v podání jsou dostupné v produktovéch podmínkách a ve smlouvách a spotřebitelé se s nimi pouze nedostatečně seznámili. Taková podání jsou pak vyhodnocena jako neoprávněná. Podání, která ČNB shledá jako oprávněná, řeší komunikací s dohlášeným subjektem a podniká kroky k tomu, aby přijal taková nápravná opatření, která povedou k odstranění zjištěného nedostatku a zajistí, aby se v budoucnu již neopakoval.

PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK

Peněžní oběh

V souladu se zákonem o ČNB má ČNB výhradní právo vydávat do oběhu bankovky a mince, včetně mincí pamětních, a řídit peněžní oběh. V roce 2011 zde došlo k výrazné legislativní změně. Parlament České republiky schválil zákon o oběhu bankovek a mincí. Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen pod č. 136/2011 a účinnosti nabyl 1. července 2011, s výjimkou ustanovení, na která se vztahuje legisvakantní lhůta, která byla v době schválení zákona stanovena do 30. června 2012. Zákon mění některá pravidla pro hotovostní peněžní oběh (např. výměny peněz, zpracování bankovek a mincí, ochranu proti přijetí padělaných platidel atd.) pro Českou národní banku, banky a další právnické a fyzické osoby včetně nejširší veřejnosti.

Na základě rozhodnutí bankovní rady byla k 31. březnu 2011 ukončena platnost bankovek po 50 Kč a v peněžním oběhu byla tato nominální hodnota nahrazena mincemi stejného nominálu. Výměnu bankovek po 50 Kč bude zajišťovat od 1. dubna 2012 do 31. března 2017 už pouze Česká národní banka.

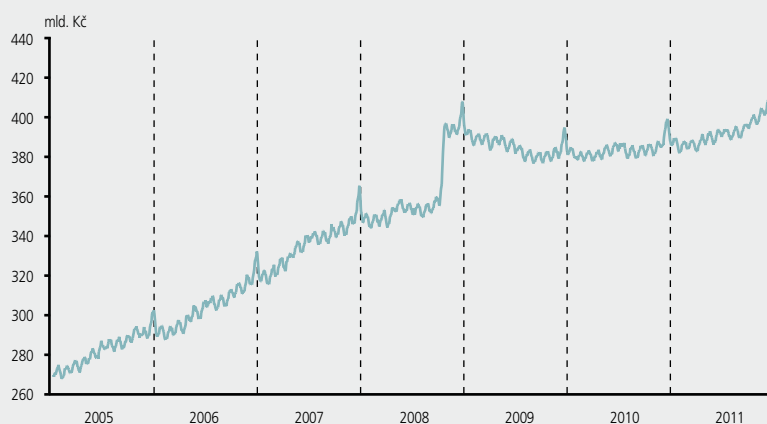
V roce 2011 vydala ČNB do oběhu čtyři motivy pamětních stříbrných mincí v hodnotě 200 Kč a jeden motiv v hodnotě 500 Kč a dva motivy zlatých mincí v hodnotě 5000 Kč. Po ukončení cyklu „Kulturní památky technického dědictví“ v roce 2011 centrální banka zahájila vydávání nového pětiletého cyklu zlatých mincí „Mosty České republiky“. První dvě mince zobrazují gotický most v Písku a renesanční most ve Střibře.

Nominální hodnota zlatých mincí v tomto cyklu byla zvýšena z 2500 na 5000 Kč. Celkem bylo v roce 2011 vyrobeno 97 000 kusů pamětních stříbrných mincí v nominální hodnotě 24,8 mil. Kč. Zlatých mincí bylo vyrobeno 19 500 kusů v nominální hodnotě 97,5 mil. Kč.

Hotovostní operace na pokladnách poboček ČNB dosáhly v roce 2011 částky 1 379,1 mld. Kč, což znamenalo nárůst o 3,7 % oproti předchozímu roku. Pokladny ČNB přijaly 688,1 mil. kusů bankovek a 433,8 mil. kusů mincí, vydaly 698,4 mil. kusů bankovek a 488,3 mil. kusů mincí, což představovalo celkem 6 682 tun oběživa (26,4 tuny denně).

Vývoj výše oběživa od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2011

Hodnota peněz v oběhu k 31. prosinci 2011 činila 412,0 mld. Kč. Meziročně oběživo stoupl o 20,3 mld. Kč. I přes tento nárůst je hodnota oběživa v České republice stále mírně pod dlouhodobým růstovým trendem. Ještě výrazněji pod svůj dlouhodobý trend se však v posledních třech letech dostal nominální HDP. Podíl oběživa na nominální hodnotě výstupu ekonomiky proto na přelomu let 2008 a 2009 oproti hodnotám z období před rokem 2008 vzrostl a na této zvýšené úrovni přetrvával i v roce 2011.

Množství bankovek a mincí v oběhu k 31. 12. 2010 a 31. 12. 2011

Nominální hodnota	mil. Kč		mil. kusů	
	2010	2011	2010	2011
5000 Kč	120 676,0	124 915,3	24,1	25,0
2000 Kč	111 154,2	124 666,5	55,6	62,3
1000 Kč	122 600,6	123 681,3	122,6	123,7
500 Kč	10 372,3	10 699,6	20,7	21,4
200 Kč	10 228,9	10 600,4	51,1	53,0
100 Kč	4 841,6	5 028,1	48,4	50,3
50 Kč	824,2	606,9	16,5	12,1
20 Kč	104,3	104,2	5,2	5,2
Bankovky celkem	380 802,1	400 302,3	344,3	353,0
50 Kč	3 135,5	3 614,6	62,7	72,3
20 Kč	2 922,5	2 952,8	146,1	147,6
10 Kč	1 685,4	1 729,4	168,5	172,9
5 Kč	973,9	1 006,4	194,8	201,3
2 Kč	684,5	709,8	342,2	354,9
1 Kč	417,2	434,7	417,2	434,7
0,50 Kč	183,4	183,3	366,9	366,5
Oběžné mince celkem	10 002,4	10 630,9	1 698,5	1 750,3
Mince z drahých kovů	889,1	1 019,5	1,8	1,9
Celkem	391 693,6	411 952,7	2 044,6	2 105,2

Bezhotovostní platební styk

Česká národní banka vede účty státu, provozuje systémy pro převody mezibankovních plateb a pro vypořádání obchodů s krátkodobými cennými papíry. Operace bezhotovostního platebního styku jsou realizovány prostřednictvím systémů CERTIS, SKD a ABO.

V roce 2011 ČNB aktivně spolupracovala s Ministerstvem financí na dokončení novely zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku z důvodu transpozice novely evropských právních předpisů (elektronické peníze, neodvolatelnost zúčtování atd.) do národní legislativy.

V návaznosti na novelu zákona o platebním styku připravila ČNB novelizaci vyhlášky č. 141/2011 Sb., o platebních systémech s neodvolatelností zúčtování a zcela novou vyhlášku č. 169/2011 Sb., kterou se stanoví pravidla tvorby čísla účtu v platebním styku. Dále byla vydána vyhláška č. 141/2011 Sb., o výkonu činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu a vyhláška č. 142/2011 Sb., která stanoví obsah, formu, lhůty a způsob poskytování informací těmito institucemi České národní bance.

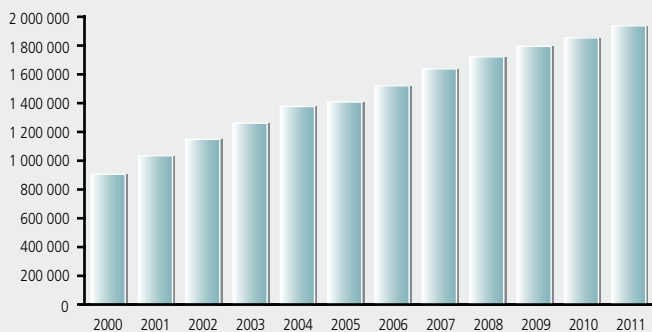
CERTIS – systém mezibankovního platebního styku

Systém CERTIS zajišťuje mezibankovní platební styk v České republice. Účastníky systému jsou banky, spořitelna a úvěrní družstva a pobočky zahraničních bank. K 31. prosinci 2011 měl CERTIS 49 přímých účastníků, pro které je v systému veden jejich účet, a 6 tzv. třetích stran – institucí zajišťujících např. zúčtování transakcí z platebních karet, obchodů s cennými papíry apod. na účtech přímých účastníků.

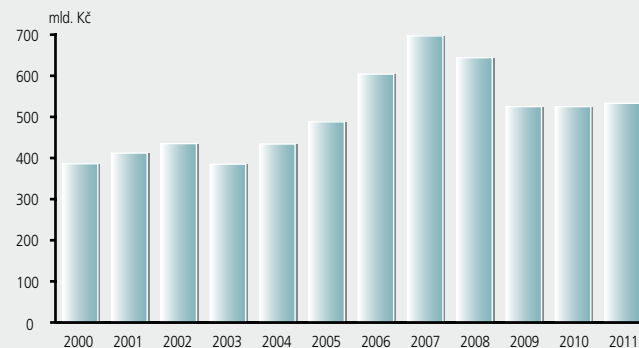
V roce 2011 zúčtoval systém CERTIS celkem 490 mil. transakcí (což představuje 4,5% meziroční nárůst) v celkové hodnotě 134 909 mld. Kč (nárůst 1,5 %). Denně zpracoval v průměru 1,94 mil. transakcí v hodnotě 533 mld. Kč.

Následující grafy znázorňují vývoj počtu zpracovávaných transakcí a objem převáděných prostředků v systému CERTIS od roku 2000.

Průměrný denní počet položek

Průměrné denní obraty

SKD – Systém krátkodobých dluhopisů

Systém krátkodobých dluhopisů provozovaný Českou národní bankou zajišťuje samostatnou evidenci (registr) cenných papírů a vypořádání obchodů s cennými papíry.

Od roku 2011 se pro elektronický podpis v rámci SKD využívají certifikáty vydávané akreditovanými poskytovateli certifikačních služeb.

K 31. prosinci 2011 bylo v SKD evidováno 151 majetkových účtů patřících 109 klientům (majitelům cenných papírů). Se systémem pracuje 20 agentů a 9 custodiánů. Pojmem „agenti“ jsou v tomto případě označovány banky, které poskytují služby vypořádání obchodů s cennými papíry svým klientům. Mají přímý interaktivní přístup k systému SKD. „Custodiáni“ spravují účty s cennými papíry, jejichž vlastníky jsou jiné osoby než tito správci, tedy klienti custodiánů.

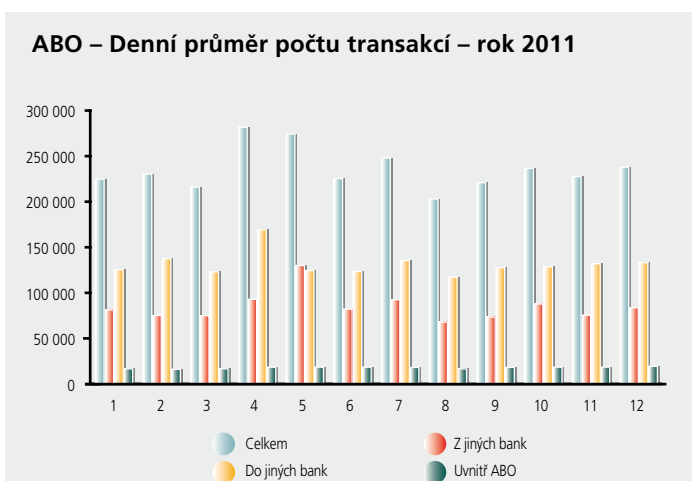
V SKD jsou evidovány dluhopisy České národní banky a vládní dluhopisy vydávané Ministerstvem financí se splatností do 1 roku. Cenné papíry evidované v SKD jsou kromě jiného využívány jako zástava (kolaterál) k vnitrodenním úvěrům, které ČNB poskytuje bankám pro potřeby plynulého účtování v systému CERTIS. Dále jsou využívány pro repo operace ČNB a Ministerstvem financí při denním řízení likvidity souhrnného účtu státní pokladny. V systému SKD se v roce 2011 zpracovalo sice průměrně jen 43 transakcí denně, průměrná denní hodnota transakcí ale představovala 135 mld. Kč.

ABO – systém účetnictví a platebního styku ČNB

V systému ABO vede ČNB účty svých klientů a vnitřní účty centrální banky. Ke konci roku 2011 v něm bylo vedeno téměř 39 000 účtů, z toho přes 21 000 účtů podřízených souhrnnému účtu státní pokladny, na kterých se realizují příjmy a výdaje státního rozpočtu a další finanční operace státu.

Pro obsluhu svých účtů využívá většina klientů systém internetového bankovníctví ABO-K. V roce 2011 ČNB klientům nabídla další úroveň ochrany založenou na používání potvrzovacích SMS zpráv. V systému ABO-K bylo ke konci roku 2011 zaregistrováno 3 939 uživatelů; denně je zpracováno průměrně 149 000 příkazů k převodům. Prostřednictvím ABO-K je předáváno 99,7 % příkazů k převodům, pouze 0,3 % příkazů je předáváno v písemné podobě. Denně systém zpracuje průměrně 85 000 došlých plateb.

Následující graf zobrazuje průměrné denní počty účetních transakcí zpracovávaných v roce 2011. V porovnání s rokem 2010 se celkový počet transakcí zvýšil o 2,5 %.

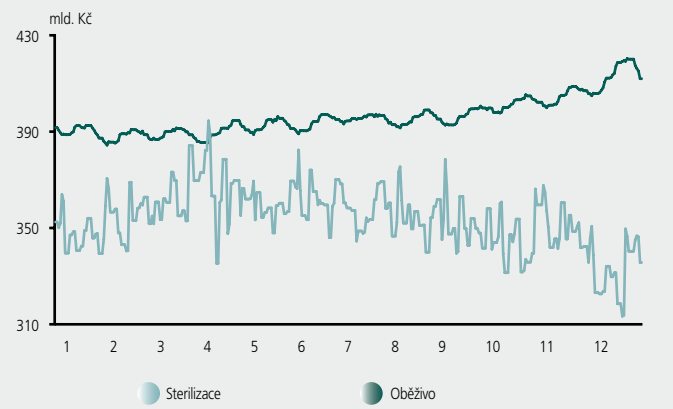

OPERACE NA FINANČNÍM TRHU

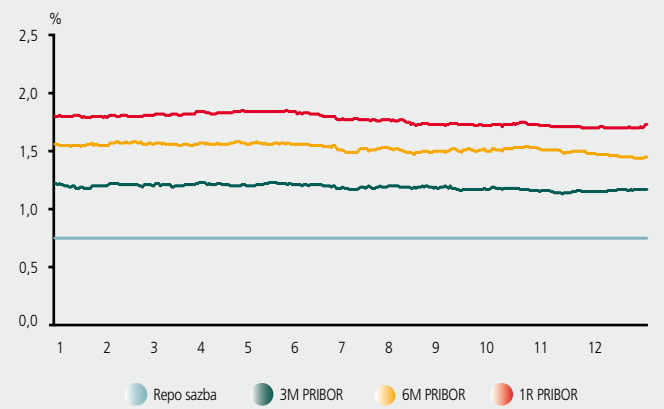
K provádění měnové politiky slouží ČNB nástroje, k nimž patří zejména operace na finančním trhu, automatické facility a povinné minimální rezervy. Bankovní rada ČNB rozhoduje o stanovení hodnoty tří úrokových sazeb: limitní dvoutýdenní repo sazby, diskontní a lombardní sazby. Hlavní měnověpolitickou úrokovou sazbou je limitní dvoutýdenní repo sazba. Změna těchto úrokových sazeb se do výše krátkodobých úrokových sazeb na mezibankovním trhu přenáší prostřednictvím operací na finančním trhu. Diskontní a lombardní sazba tvoří dolní a horní hranici pro pohyb krátkodobých sazeb peněžního trhu. V průběhu roku 2011 činila repo sazba 0,75 %, diskontní sazba 0,25 % a lombardní sazba 1,75 %.

Prostřednictvím operací na peněžním trhu ČNB ovlivňuje stav likvidity bankovního sektoru tak, aby odpovídal optimální výši pro plnění povinných minimálních rezerv. Tím je zabezpečována stabilita krátkodobých úrokových sazeb na žádoucí úrovni. Hlavním nástrojem pro řízení krátkodobých úrokových sazeb jsou repo operace, vyhlašované pravidelně třikrát týdně se 14denní splatností. Repo operace jsou používány na stahování volné likvidity z bankovního sektoru. Za staženou likviditu platí ČNB úrok maximálně ve výši limitní dvoutýdenní repo sazby. Objem volné likvidity stahované prostřednictvím měnových operací se v roce 2011 pohyboval v rozmezí 313 až 395 mld. Kč, při průměrné výši 353 mld. Kč. Proti průměru roku 2010 došlo k poklesu průměrné výše stahované likvidity o cca 5 mld. Kč.

Vývoj volné likvidity v roce 2011

Vývoj úrokových sazeb v roce 2011

Dalšími měnověpolitickými nástroji ČNB jsou dvě „automatické“ facility – zápůjční a depozitní. V rámci zápůjční facility ČNB půjčuje bankám na jeden den finanční prostředky formou repo operace za lombardní sazbu. Depozitní facility umožňuje bankám uložit si u ČNB prostředky na jeden den za diskontní sazbu formou depozita. Tyto operace mají pouze doplňkový charakter. Dále ČNB prováděla tzv. výměny kolaterálu. Cílem těchto operací nebylo ovlivnění volné likvidity bankovního sektoru, ale poskytnutí cenných papírů bankám použitelných např. pro účely čerpání vnitrodenního úvěru.

Operace k dodání likvidity

K těmto operacím (dvoutýdenní dodávací repo operace a devizové swapy) ČNB přistoupila v průběhu října 2008 v důsledku propuknutí finanční krize. Existence těchto instrumentů má význam pro stabilitu domácího finančního trhu. Tyto nástroje sice banky v roce 2011 aktivně nevyužívaly, avšak s ohledem na volatilní vývoj na finanč-

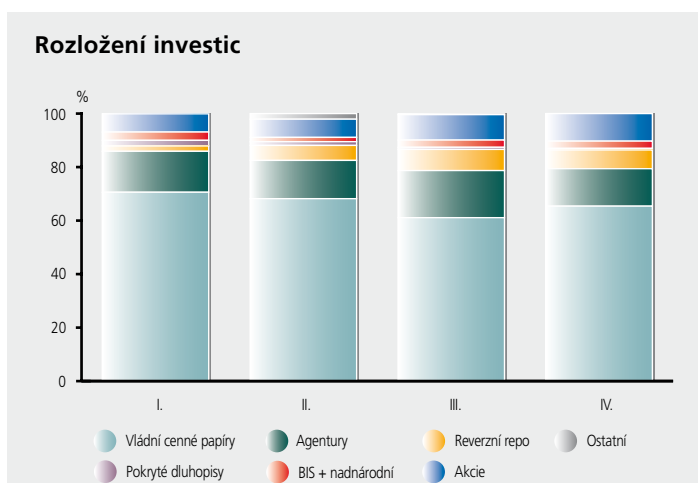
ních trzích považuje ČNB za vhodné, aby zůstaly k dispozici; i proto bankovní rada rozhodla ponechat operace k dodání likvidity v platnosti bez časového omezení. ČNB si ponechává možnost v reakci na tržní vývoj parametry těchto operací měnit.

Správa devizových rezerv

Devizové rezervy představují zahraniční aktiva ČNB ve směnitelných měnách sloužící především k podpoře provádění vlastní nezávislé měnové a kurzové politiky a také jako zdroj devizové likvidity pro klienty ČNB. Na konci roku 2011 zaujímaly devizové rezervy cca 97% podíl na aktivech v bilanci ČNB a jejich výnos byl nejvýznamnějším příjmem ČNB.

Velikost a strukturu devizových rezerv ČNB pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách v části „Finanční trhy“. Na konci roku 2011 činila velikost devizových rezerv 803 mld. Kč. Přibližně 95 % reprezentuje aktivně spravované portfolio, zbytek rezerv se skládá z pasivně držených aktiv – SDR (3 %), pasivně držené zlato (1 %) a rezervní pozice u MMF (1 %). Aktivně spravovanou část devizových rezerv lze v hrubém přiblížení rozčlenit na portfolia v měnách euro, americký dolar, kanadský dolar, švédská koruna, australský dolar. Portfolio v amerických dolarech je částečně diverzifikováno do japonského jenu a britské libry prostřednictvím měnových forwardů. Portfolio v australských dolarech bylo vytvořeno v prosinci roku 2011 převedením části eurového portfolia.

Správci portfolií investují devizové rezervy do jednotlivých instrumentů v souladu se zásadami politiky ČNB při správě devizových rezerv a v závislosti na investičních příležitostech a konkrétní situaci na příslušných trzích. Největší část investic na rezervním portfoliu tvoří dluhové cenné papíry vydané vybranými vládami zemí OECD, vybrané dluhopisy s vládní zárukou nebo dluhopisy vydané povolenými nadnárodními institucemi. S ohledem na pokračování krize státního dluhu v Evropské unii ČNB podobně jako v roce předchozím i v roce 2011 reagovala na aktuální vývoj zpřísněním limitů na předmětné vládní dluhopisy. Dalšími povolenými nástroji pro správu devizových rezerv jsou repo operace, reverzní repo operace, specifické pokryté dluhopisy, akcie, futures, úrokové, měnové a akciové swapy. Veškeré derivátové transakce jsou kolateralizovány.

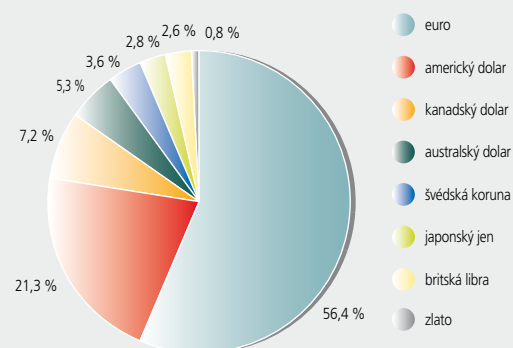

Na konci roku 2011 činila tržní hodnota aktivně spravovaného portfolia devizových rezerv ČNB 755 mld. Kč. Devizové rezervy v korunovém vyjádření meziročně vzrostly v důsledku výnosu portfolií (+13,7 mld. Kč) a oslabení koruny vůči rezervním

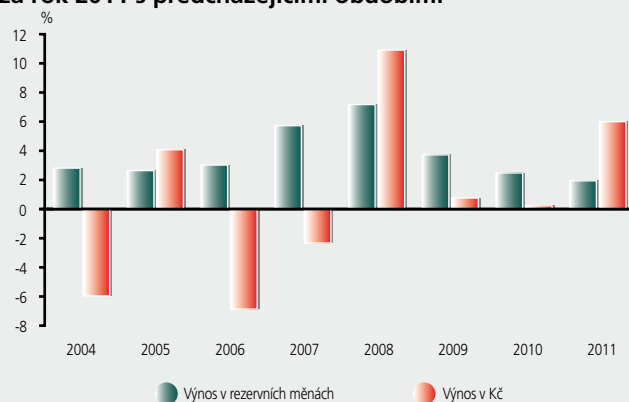
měnám (+27,8 mld. Kč). Naopak, ke snižování rezerv přispíval odprodej jejich výnosů (-24,8 mld. Kč) a ostatní externí toky⁹ (-17,4 mld. Kč). V roce 2011 nebyly provedeny žádné devizové intervence.

V roce 2011 dosáhla jednotlivá portfolia následujících výnosů: euro 1,25 %, americký dolar 2,53 %, kanadský dolar 3,44 %, švédská koruna 5,34 % a australský dolar 0,05 %. Vážený průměr výnosů portfolií v rezervních měnách byl 1,94 %. Korunový výnos, který zahrnuje kurzové rozdíly, činil 6,00 %.

Měnová kompozice aktivně spravovaného portfolia k 30. 12. 2011

Srovnání celkového výnosu devizových rezerv za rok 2011 s předcházejícími obdobími

V roce 2011 dosáhla ČNB postupným navyšováním akciových portfolií jejich cílové velikosti, která činí 10 % tržní hodnoty devizových rezerv. Provedenými analýzami bylo ověřeno, že zhruba toto zastoupení akcií v rámci spravovaných portfolií je v souladu s optimální diverzifikační strategií při řízení tržních rizik. Majoritní externí akciová portfolia s benchmarkovými indexy MSCI Euro, S&P 500, FTSE 100 a Nikkei 225 spravují společnosti BlackRock a State Street, interní portfolia tvoří akciové swapy.

V průběhu roku 2011 bylo ze strany Mezinárodního měnového fondu dle smlouvy o poskytnutí bilaterální půjčky uzavřené v roce 2010 načerpáno šest úvěrových tranší v úhrnném objemu 68,4 mil. SDR. Celková velikost půjčky od začátku smluvního vztahu tak ke konci roku 2011 představovala zhruba 13,5 % celkového úvěrového rámce 1,03 mld. eur.

ČNB jako banka státu

Bankovní služby, tj. vedení účtů a provádění platebního styku, poskytuje Česká národní banka státu a veřejnému sektoru na základě zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance a zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Mezi klienty České národní banky patří zejména organizační složky státu, Česká správa sociálního zabezpečení, úřady práce a finanční a celní úřady. Česká národní banka vede účty i podnikatelským subjektům, které jsou příjemci dotací ze státního rozpočtu, příspěvkovým organizacím a státním fondům a rovněž účty, které jsou napojené na rozpočet Evropských společností. Počet účtů vedených pro výše uvedené klienty ke konci roku 2011 přesáhl 25 tisíc a denně na nich probíhají desítky tisíc transakcí.

⁹ Externí toky pocházejí z nákupu/prodeje cizí měny klientům ČNB a klientských devizových depozit.

Podpora řízení likvidity státní pokladny

V oblasti projektu budování státní pokladny v České republice ČNB dlouhodobě spolupracuje s Ministerstvem financí. V roce 2011 nabyla spolupráce na intenzitě v souvislosti s tím, že Ministerstvo financí buduje systém pro přípravu a realizaci státního rozpočtu a projednává návrh novely zákona o rozpočtových pravidlech, která povinné používání tohoto systému organizačními složkami státu legislativně zakotví.

Na denní bázi zajišťuje ČNB konsolidaci prostředků státu na tzv. souhrnném účtu státní pokladny¹⁰ a na řízení jeho likvidity v průběhu dne úzce spolupracuje s Ministerstvem financí. Každé ráno je sestavován odhad příjmů a výdajů státní pokladny na aktuální den a výhled na dny následující. V rámci zúčtovacího a platebního systému ČNB jsou v průběhu dne porovnávány skutečné běžné výdaje daného dne s jejich krytím na účtech státu. Monitorování vývoje na účtech státní pokladny v reálném čase umožňuje zvolit vhodné operace tak, aby byly pokryty běžné výdaje a zároveň byly efektivně využity volné finanční zdroje státní pokladny. Na účtech státní pokladny jsou denně záúčtovány transakce v objemu miliard korun. Denní zůstatek souhrnného účtu státní pokladny se však díky kvalitnímu řízení jeho likvidity daří udržovat na úrovni okolo 7 mil. Kč.

Podpora financování státního dluhu

V oblasti správy státního dluhu vystupuje ČNB v roli fiskálního agenta pro Ministerstvo financí, což znamená organizaci a realizaci primárního prodeje krátkodobých i dlouhodobých státních dluhopisů a jejich administraci. V roce 2011 uskutečnila ČNB pro Ministerstvo financí 31 aukcí státních pokladničních poukázek se splatnostmi 3, 6, 9 a 12 měsíců. Celkový prodaný objem poukázek dosáhl 297 mld. Kč. V oblasti dlouhodobého dluhu provedla v roce 2011 ČNB pro Ministerstvo financí 25 aukcí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů. Celkově bylo v těchto aukcích prodáno státních dluhopisů za téměř 159 mld. Kč. Ve funkci administrátora emisí provedla ČNB v roce 2011 výplatu kupónů držitelům státních dluhopisů u 17 emisí, splacena byla jedna emise.

Objem vydaných střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů ve srovnání s rokem 2010 vzrostl z 1 163,3 mld. Kč na 1 244,9 mld. Kč, objem emisí SPP se zvýšil ze 113,3 mld. Kč na 162,6 mld. Kč. V roce 2011 byly poprvé vydány spořicí dluhopisy se splatnostmi 1 a 5 let v objemu přes 20 mld. Kč, které ČNB rovněž administruje.

EKONOMICKÝ VÝZKUM

Ekonomický výzkum v ČNB vytváří analytické a znalostní zázemí pro tvorbu měnové politiky, dohled nad finančním sektorem a udržování finanční stability a přispívá také k rozvoji lidského kapitálu centrální banky. Ekonomický výzkum je také nástrojem, který napomáhá budovat pozici ČNB v rámci ESCB a směrem k odborné domácí a zahraniční veřejnosti. Podrobné informace o výzkumných aktivitách lze najít na webu ČNB v části „Ekonomický výzkum“.

V roce 2011 ČNB publikovala osmnáct článků, které jsou mezinárodně recenzovány, v řadách CNB Working Paper Series a CNB Research and Policy Notes a deset výzkumných statí v prestižních odborných časopisech jako je Journal of International Economics nebo Journal of Comparative Economics. Zároveň publikovala dvě čísla

¹⁰ Souhrnný účet státní pokladny je definován zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, ve kterém jsou vymezeny účty podléhající konsolidaci. Mezi tyto účty patří především příjmové a výdajové účty státního rozpočtu, účty finančních úřadů, účty státních finančních aktiv, účty fondů organizačních složek státu a účet řízení likvidity státní pokladny.

přehledové publikace Economic Research Bulletin. Na výzkumných projektech spolupracují s ekonomy ČNB i experti zahraničních centrálních bank, mezinárodních organizací a významných univerzit. Mezinárodní srovnání, relevance a kvalita výzkumných výstupů byla vyhodnocena v dokumentu Zpráva o ekonomickém výzkumu v ČNB v roce 2011.

Koordinátoři výzkumných projektů se podílejí na tvorbě měnové politiky při přípravě stanovisek k Situačním zprávám o ekonomickém vývoji a záznamů a protokolů z měnověpolitických jednání. Náměty z měnověpolitických diskuzí se zohledňují při stanovování prioritních témat výzkumu. Výstupy výzkumných projektů jsou pravidelně využívány v dokumentech ČNB.

ČNB posedmě pořádala odbornou konferenci Research Open Day 2011, na které širší odborné veřejnosti pravidelně představuje výsledky svého ekonomického výzkumu a uděluje cenu „Economic Research Department Award“ za nejlepší výzkumnou práci. V roce 2011 ČNB pořádala ve spolupráci s Českou společností ekonomickou a s CERGE-EI seminář, na kterém vystoupil Laurent Clerc (Banque de France). Aktivně se účastnila pracovní skupiny Eurosystem Macroprudential Research Network (MaRs), která se zaměřuje na zabudování modelů a ukazatelů finanční stability do rozhodovacího procesu centrálních bank.

Poradním orgánem bankovní rady ČNB v oblasti výzkumu je Výbor pro ekonomický výzkum. Hlavním posláním Výboru je vytvářet bankovní radě doporučení pro rozhodování o výzkumných projektech. Mezi členy Výboru patří významní zahraniční odborníci.

EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Evropská centrální banka, Evropský systém centrálních bank a Evropská rada pro systémová rizika

Guvernér a viceguvernér ČNB se čtyřikrát ročně účastní zasedání Generální rady Evropské centrální banky (ECB), v níž jsou zastoupeny všechny centrální banky zemí EU. V roce 2011 se projednávaly materiály o makroekonomickém, měnovém a finančním vývoji ve světě a v EU v členění na země eurozóny a země mimo eurozónu. Zvláště v tzv. periferních zemích došlo ke zostření dluhové krize, která měla negativní vliv na reálnou ekonomiku. ECB proto v závěru roku 2011 přistoupila ke snížení prognóz růstu HDP pro následující období. Proběhla diskuze k metodice Konvergenčních zpráv (datum vydání 30. května 2012). Zástupci ČNB se rovněž aktivně podíleli na práci 13 výborů Evropského systému centrálních bank (ESCB) a řady podvýborů a pracovních skupin, v nichž kromě věcných témat uplatňovali návrhy na zlepšení pracovních postupů, zefektivnění procedur a dodržování odsouhlasených pracovních metod.

V rámci písemných konzultací k evropským a národním předpisům ČNB zpracovala 120 materiálů, z toho ve 33 případech uplatnila připomínky formou dopisu guvernéra na prezidenta ECB. Ze strany ČNB byly s ECB konzultovány dva právní předpisy – opatření k podmínkám tvorby povinných minimálních rezerv a prováděcí vyhláška k zákonu o oběhu bankovek a mincí.

V roce 2011 zahájila činnost Evropská rada pro systémová rizika (ESRB). První pololetí bylo věnováno především institucionálním otázkám, ve druhém pololetí se ESRB zaměřila na systémové problémy finančního trhu, které se v tomto období výrazně prohloubily. ESRB analyzovala a hodnotila především systémové riziko v EU, evropské zátěžové testy, problematiku půjčování v zahraničních měnách, zejména v amerických dolarech, směrnici o kapitálových požadavcích a principy fungování makrobezpečnostního dohledu. ESRB vydala v průběhu roku několik doporučení a varování směrem k Evropské radě a Evropské komisi a v září 2011 tiskové prohlášení o rizicích ohrožujících stabilitu finančního systému EU.

Vztahy k Radě EU, Výbor pro EU

ČNB nemá přímé zastoupení v Radě EU, kromě některých jejích poradních orgánů, zejména v Hospodářském a finančním výboru (EFC). Spolupracuje proto s věcně příslušnými rezorty a podílí se na koordinaci evropské agendy prostřednictvím Výboru pro EU (VEU) jak na vládní úrovni a úrovni náměstků, tak na úrovni pracovní. V rámci všech úrovní VEU se ČNB aktivně vyjadřovala k tématům, která se jí dotýkala, zejména v oblasti hospodářské a měnové unie a finančních trhů.

Mezinárodní měnový fond

V průběhu roku 2011 se MMF zaměřil především na řešení globální ekonomické situace. Otázky dalšího zefektivnění činnosti MMF, včetně reformy governance, se významně týkaly i České republiky. Rada guvernérů MMF přijala 15. prosince 2010 Rezoluci č. 66-2, podle které dojde k většímu zastoupení zemí EMDCs (Emerging Markets and Development Countries) výměnou za snížení zastoupení vyspělé Evropy o dva výkonné ředitele s cílem dokončit tyto reformy do podzimního zasedání MMF/SB v roce 2012. ČNB se v průběhu roku aktivně zapojila zejména do diskuze o možnosti vzniku nové středoevropské konstituce.

V červnu 2011 Výkonná rada v souladu s názorem ČNB odmítla novou alokaci SDR jako předčasnou. Revize úvěrových nástrojů byla ukončena v listopadu a zároveň bylo rozhodnuto, že vyhodnocení a případné rozšíření koše SDR by mělo

být založeno na již existujících kritériích. Na výročním zasedání generální ředitelka MMF Christine Lagardeová představila akční plán, který zahrnuje širokou agendu budoucích reforem.

Na základě žádosti České republiky se uskutečnila ve 4. čtvrtletí 2011 mise MMF, jejímž cílem bylo nezávislé a hloubkové posouzení stavu finančního sektoru (FSAP). Z bilaterální půjčky ve výši 1,03 mld. eur, kterou ČNB poskytla MMF, bylo v roce 2011 čerpáno 82,4 mil. eur.

Aktivita ČNB v dalších mezinárodních organizacích

Guvernér ČNB se i v roce 2011 jedenkrát za dva měsíce účastnil pravidelných setkání guvernérů členských zemí Banky pro mezinárodní platby (BIS). Zástupce měla ČNB i na pravidelném setkání viceguvernérů, na jednání Central Bank Governance Group a Basilejské konzultační skupiny (Basel Consultative Group – BCG), která je součástí Basilejského výboru pro bankovní dohled (Basel Committee on Banking Supervision). Na expertní úrovni se zapojila do aktivit Pracovní skupiny pro měnovou politiku ve střední a východní Evropě. ČNB se dále pravidelně účastní jednání řady pracovních orgánů Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), zejména Výboru pro hospodářskou politiku a Výboru pro finanční trhy. ČNB se podílela na přípravě pravidelného přehledu OECD o ekonomickém vývoji ČR a examinace hospodářského přehledu Švýcarska. Zástupci ČNB participovali na zasedání Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) v kazašské Astaně.

Zahraniční technická pomoc

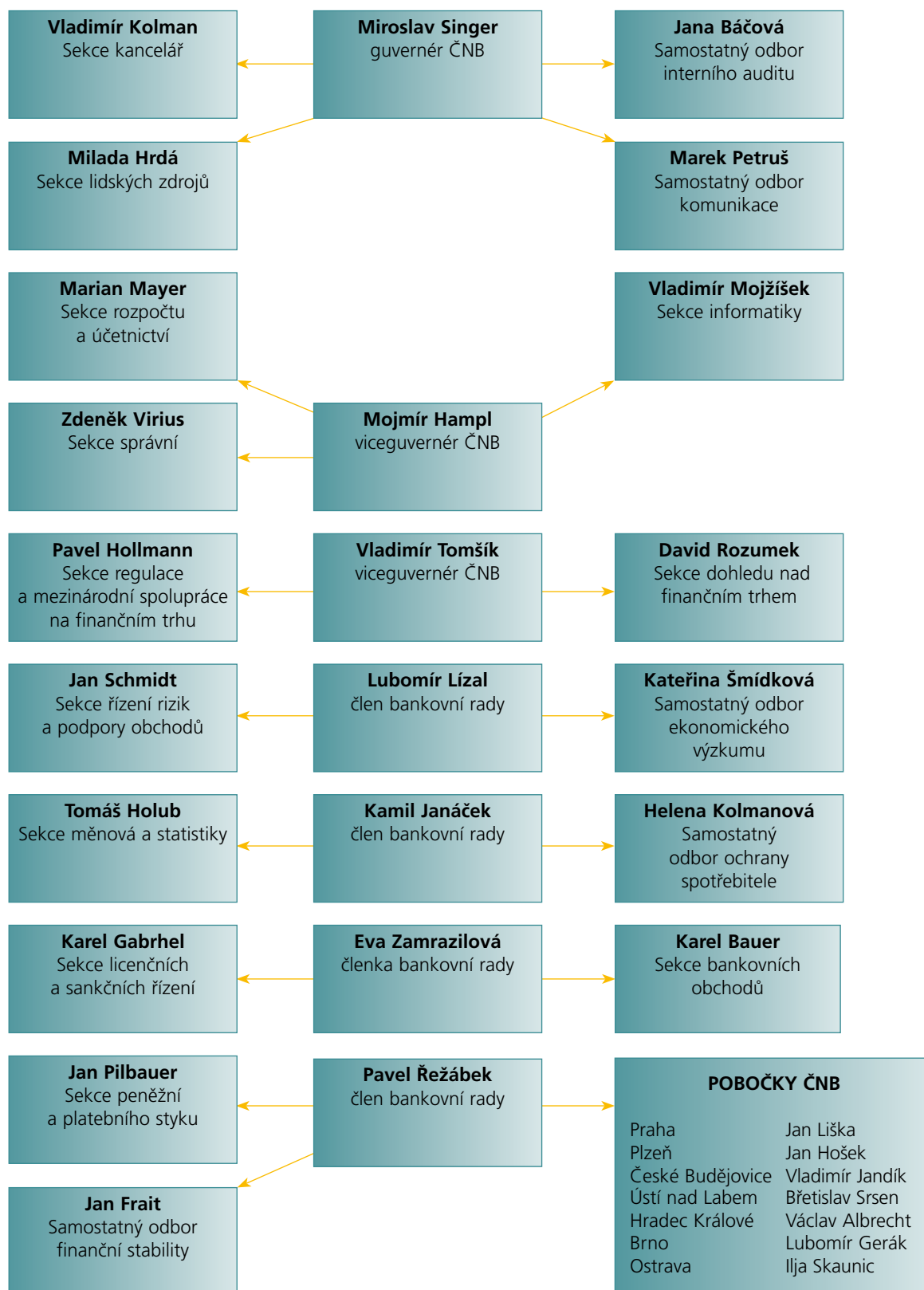
V roce 2011 se uskutečnilo celkem 33 akcí: 10 seminářů se zúčastnilo 147 expertů ze 42 centrálních bank, resp. dohledových institucí, do 13 konzultací se zapojilo 49 účastníků z Albánie, Ázerbájdžánu, Chorvatska, Kazachstánu, Makedonie, Mozambiku, Srbska, Ukrajiny a Vietnamu. ČNB poskytovala expertní pomoc ve formě konzultací a lektorských vystoupení i v zahraničí. V rámci ESCB pokračovala v realizaci projektu pro centrální banku Egypta v oblasti bankovního dohledu a zapojila se do projektu přípravy centrální banky Srbska na vstup do ESCB. Společně s Deutsche Bundesbank se podílela na realizaci projektu Evropské komise pro centrální banku Chorvatska v oblasti boje proti padělání bankovek.

V roce 2011 uspořádala ČNB 10 vzdělávacích akcí v rámci ESCB pro celkem 122 účastníků (z toho ze zahraničí 106). Naopak akcí ESCB v zahraničí se účastnilo 73 zaměstnanců ČNB.

ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. 12. 2011

Organizační strukturu ČNB tvoří ústředí se sídlem v Praze a sedm regionálních poboček v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

ČNB má dvoustupňový systém řízení. Zásadní rozhodnutí týkající se plnění hlavního cíle ČNB, kterým je péče o cenovou stabilitu, a dalších úkolů v souladu s vymezenou působností ČNB přijímá bankovní rada. Výkon rozhodnutí bankovní rady a odpovědnost za řízení běžného chodu banky jsou delegovány na ředitele sekcí, samostatných odborů a poboček.

Bankovní rada

Jako nejvyšší řídicí orgán ČNB přijímá svá rozhodnutí kolektivně, prostou většinou hlasů. Kromě kolektivního řízení a rozhodování jednotliví členové bankovní rady dohlížejí na činnosti ČNB prováděné v působnosti organizačních útvarů banky podle vymezení stanoveného bankovní radou (viz organizační schéma ČNB).

K 12. únoru 2011 skončil mandát člena bankovní rady Roberta Holmana. S účinností od 13. února 2011 jmenoval prezident republiky novým členem bankovní rady ČNB Lubomíra Lízala a ke stejnému datu jmenoval na druhé šestileté funkční období členem bankovní rady Pavla Řežábka. V této souvislosti rozhodla bankovní rada o novém rozdělení kompetencí členů bankovní rady při dohlížení na činnosti prováděné organizačními útvary ústředí a pobočkami ČNB.

Ředitelé sekcí a samostatných odborů ústředí a ředitelé poboček

Tito vedoucí zaměstnanci ČNB plní rozhodnutí bankovní rady a odpovídají v rámci strategie rozvoje ČNB a koncepcí pro jednotlivé oblasti působnosti ČNB za provádění činností jimi řízených organizačních útvarů vymezených organizačním řádem.

Určují cíle a úkoly podřízeným zaměstnancům a zajišťují vůči nim výkon práv a povinností zaměstnavatele vyplývajících z pracovněprávních vztahů. Jejich pravomoci a odpovědnosti se vztahují nejen k přímému řízení, ale též k metodickému řízení činností v jejich kompetenci, ke spolupráci s ostatními organizačními útvary banky a s externími partnery v tuzemsku a v zahraničí a k předkládání návrhů na řešení otázek zásadního významu bankovní radě.

Ústředí

Organizačními útvary ústředí ČNB jsou sekce (které se dále člení na odbory) a samostatné odbory. V oblastech působnosti vymezené jim organizačním řádem zajišťují

provádění hlavních a podpůrných činností banky a metodické řízení v rámci ústředí i ve vztahu k pobočkám. Při výkonu činností a plnění rozhodnutí bankovní rady, které spadají do působnosti více organizačních útvarů a závisejí na jejich úzké a efektivní spolupráci, jsou využívány koordinační a poradní orgány – výbory, komise a projekční týmy.

Do kompetencí ČNB a jejích organizačních útvarů se během roku 2011 promítly některé úpravy evropské legislativy a nové zákonné úpravy. V návaznosti na příslušná Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) bylo do organizačního řádu zapracováno zajištění agend souvisejících se zřízením a činností Evropské rady pro systémová rizika a evropských orgánů dohledu. Organizační řád byl doplněn též o zajištění dozoru nad dodržováním zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru subjekty finančního trhu podléhajícími dohledu ČNB a o dohled nad zpracovateli tuzemských bankovek a mincí podle zákona č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí, kterým ČNB rovněž převzala zákonnou odpovědnost za plnění funkcí národních středisek pro padělky a analýzu padělků. Zákonem č. 180/2011 Sb., kterým se mění zákon o finančním arbitrovi, přešlo s účinností od 1. července 2011 financování kanceláře finančního arbitra z ČNB na stát a skončily i podpůrné činnosti, které ČNB pro finančního arbitra zajišťovala.

Bankovní rada rozhodla o novém organizačním uspořádání sekce dohledu nad finančním trhem. Ze samostatného odboru ochrany spotřebitele byla na samostatný odbor komunikace převedena gesce nad agendou finančního vzdělávání. Změněn byl název sekce regulace a analýz finančního trhu – gesčního dohledového útvaru pro vnější vztahy – na sekci regulace a mezinárodní spolupráce na finančním trhu. V návaznosti na personální audit byly provedeny vnitřní organizační změny v útvarch ústředí včetně zrušení několika odborů.

Pobočky

Pobočky ČNB zastupují banku v regionu své působnosti a jsou kontaktními místy pro styk ČNB s orgány státní správy a samosprávy a s právníckými a fyzickými osobami, které mají sídlo, resp. bydliště v daném regionu, jestliže jednají s ČNB na základě relevantních právních předpisů. Tím není dotčeno oprávnění uvedených subjektů jednat s ústředím ČNB v Praze.

K hlavním činnostem poboček patří zajišťování správy zásob peněz (netýká se poboček České Budějovice a Ústí nad Labem) a vedení účtů státního rozpočtu a dalších klientů ČNB v působnosti pobočky a provádění platebního styku pro ně. Ve vymezeném rozsahu provádějí dohled a devizovou kontrolu vůči subjektům finančního trhu včetně dohledu v oblasti ochrany spotřebitele. Provádějí sběr, kontrolu a zpracování dat pro konjunkturální šetření. Přijímají podněty, dotazy a upozornění veřejnosti a v určené působnosti je vyřizují.

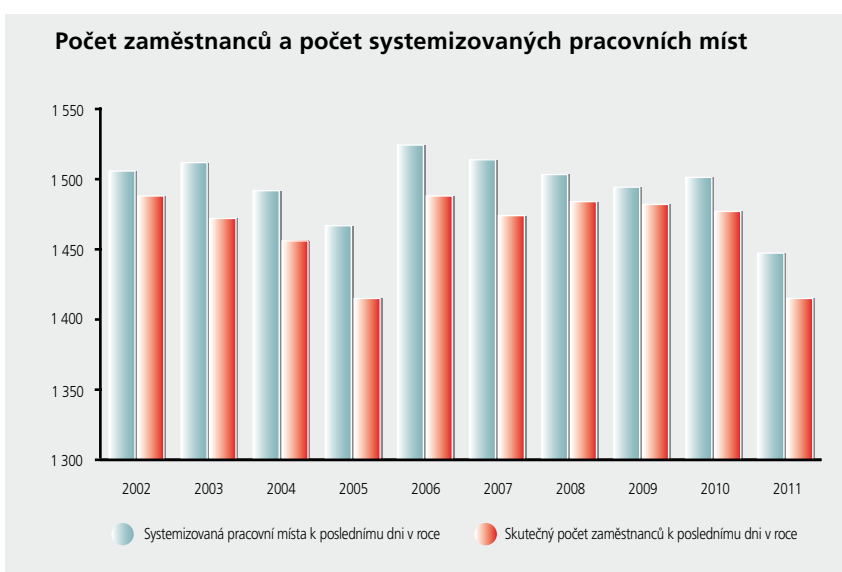
LIDSKÉ ZDROJE

Česká národní banka trvale usiluje o dosahování uměřených nákladů na zaměstnance a na rozvíjení jejich kvalifikačních schopností. Dlouhodobý důraz na tradiční hodnoty zaměstnanců ČNB, k nimž patří zejména „důvěryhodnost a vysoká odbornost“, je předpokladem pro udržení dobrého jména ČNB.

Počet pracovních míst a zaměstnanců

V období od ledna 2011 do konce února 2012 prošla ČNB komplexní reorganizací, která zahrnovala 25 dílčích organizačních změn. Jejich výsledkem je pokles o 96 pracovních míst, což oproti stavu k 1. lednu 2011 představuje snížení o 6,6 %. K 31. prosinci 2011 pracovalo v ČNB 1 415 zaměstnanců. Ve srovnání se stavem k 31. prosinci 2010 došlo ke snížení o 62 zaměstnanců. V průběhu roku 2011 ukončilo svůj pracovní poměr k ČNB 168 zaměstnanců, z toho 129 v ústředí a 39 na po-

bočkách. V porovnání s rokem 2010 skončilo pracovní poměr o 68 zaměstnanců více, z toho 48 % zaměstnanců ukončilo pracovní poměr z organizačních důvodů, 19 % zaměstnanců zakončilo pracovní poměr z vlastního rozhodnutí bez udání důvodu, do starobního důchodu odešlo 16 % zaměstnanců a zbývajících 17 % zaměstnanců uzavřelo svůj pracovní vztah k ČNB z ostatních důvodů. K 1. červenci 2011 byl útvar finančního arbitra se všemi zaměstnanci převeden do působnosti Ministerstva financí. Celková míra fluktuace zaměstnanců, zahrnující také zaměstnance, jejichž místa byla zrušena v důsledku organizačních změn, činila 11,6 %. Průměrná délka hlavního pracovního poměru v ČNB k 31. prosinci 2011 dosahovala 13,3 let a oproti roku 2010 (13,4 let) se mírně snížila.

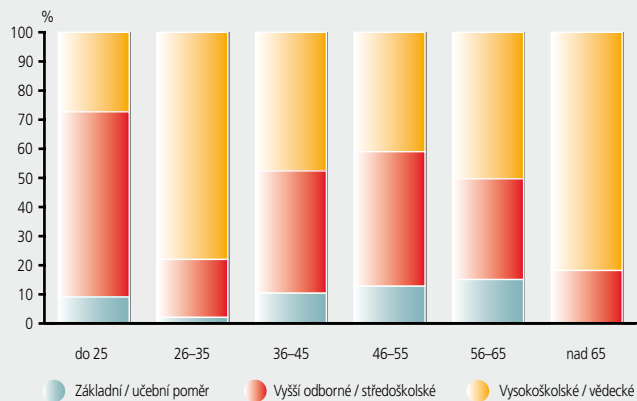
Nábor a výběr zaměstnanců

ČNB plní řadu úkolů při zabezpečování dohledu nad finančním trhem, udržování měnové a cenové stability i ochrany spotřebitele, zastává specifickou roli v rámci licenčních a sankčních řízení a v neposlední řadě se aktivně zapojuje do činnosti mezinárodních organizací, zejména v oblasti regulace a dohledu nad finančním trhem. Pro kvalitní plnění těchto úkolů je podstatné vyhledávat a přijímat do pracovního poměru vysoce kvalifikované zaměstnance. Při obsazování volných pracovních míst ČNB používá vnější výběrová řízení i přímé oslovování osob z evidence zájemců o zaměstnání v ČNB a ke zvyšování efektivity personálních procesů využívá i interní mobilitu. Jako účinná metoda získávání nových zaměstnanců pro specifické pracovní pozice se vedle tradičního zveřejňování nabídek pracovních míst inzercí v denním tisku (např. HN, MF Dnes) a pomocí internetových portálů (např. Jobs.cz) osvědčila i cílená spolupráce s vysokými školami.

Složení zaměstnanců z hlediska vzdělání, věku a zastoupení žen a mužů

Počet vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, jejichž podíl na celkovém počtu zaměstnanců ČNB v roce 2011 činil 52,4 %, se mírně zvyšuje a koresponduje tak s povahou cílů a úkolů banky. Podíl zaměstnanců s vyšším odborným vzděláním nebo se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou (včetně učebních poměrů s maturitou) dosahoval 37,3 % a podíl zaměstnanců s učebním poměrem bez maturity nebo se základním vzděláním 10,3 %.

Struktura zaměstnanců podle věku a vzdělání

Zastoupení mužů a žen

Politika rovných příležitostí pro všechny zaměstnance i uchazeče o zaměstnání v ČNB se odráží v rovnoměrném zastoupení zaměstnanců v jednotlivých věkových a genderových kategoriích. Pozitivním aspektem dlouhodobě stabilní struktury zaměstnanců je příležitost vytvářet optimální skladbu pracovních týmů a tím minimalizovat rizika vyplývající z generační obměny zaměstnanců. K 31. prosinci 2011 dosahoval průměrný věk zaměstnanců ČNB 44,9 roku, stejně jako v roce 2010. Poměr počtu mužů k počtu žen se v závěru roku 2011 ustálil na 1:1.

Motivační systém

Hodnocení a odměňování zaměstnanců je klíčovým nástrojem, který ovlivňuje naplňování poslání ČNB. Nedílnou součástí systému motivace zaměstnanců je pravidelné poskytování zpětné vazby vedoucími zaměstnanci v rámci pracovních týmů. Vedoucí zaměstnanci, jako správci mzdových prostředků svého útvaru, jsou v rámci nastaveného systému motivováni k průběžnému zefektivňování činností a optimalizaci všech procesů útvaru.

Důsledkem reorganizace v roce 2011 byl nejen pokles počtu pracovních míst a zaměstnanců, ale i celkové snížení nákladů na zaměstnance, a to o 1,8 % oproti předchozímu roku. Objem těchto nákladů, které zahrnují mzdové náklady včetně náhrad při dočasné pracovní neschopnosti, zákonné odvody pojistného a ostatní sociální náklady (připojištění, zdravotní péče a stravování), náklady na vzdělávání a zaměstnanecké benefity, v roce 2011 činil 1 238 mil. Kč.

Členům bankovní rady byly vyplaceny mzdy v tomto objemu:

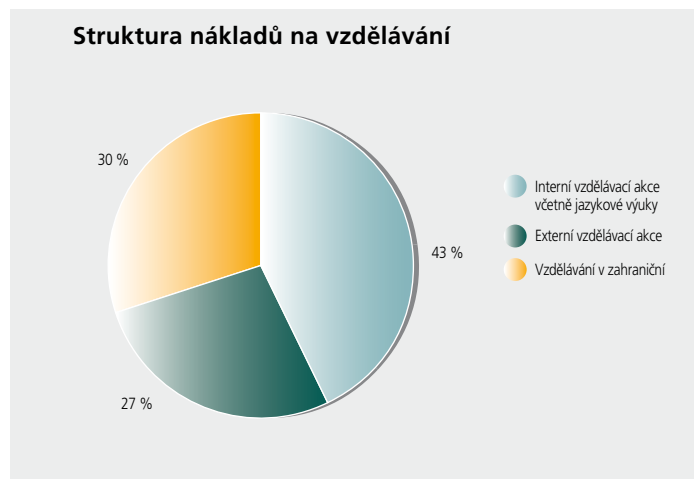
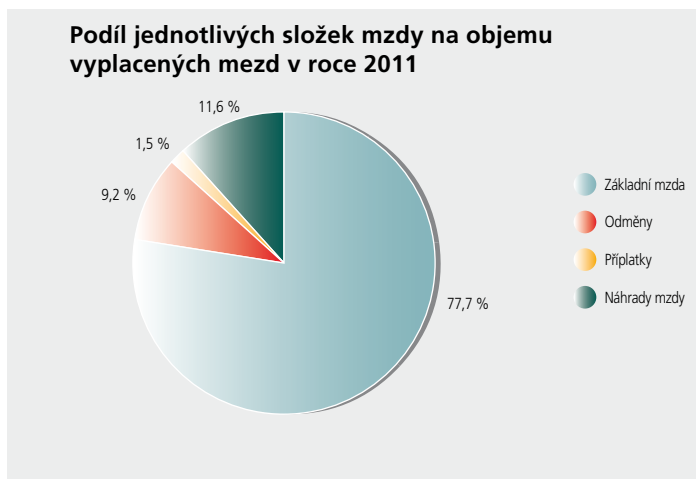
	Hrubá mzda v Kč ¹⁾	Čistá mzda v Kč ²⁾
Miroslav Singer	4 299 275	3 414 446
Mojmír Hampl	3 429 969	2 675 536
Vladimír Tomšík	3 482 962	2 673 732
Kamil Janáček	2 927 914	2 201 941
Lubomír Lízal ³⁾	2 624 528	1 963 763
Pavel Režábek	2 914 652	2 214 308
Eva Zamrazilová	2 916 763	2 250 914
Robert Holman ⁴⁾	713 813	502 562

1) Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, náhrady mezd za dovolenou, odměny za výsledky práce a mzdové zvýhodnění za práci ve dnech pracovního klidu.

2) Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a daně z příjmu a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované dítě u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slevy požádali.

3) Lubomír Lízal byl jmenován členem bankovní rady s účinností od 13. února 2011.

4) Robertu Holmanovi skončilo funkční období k 12. únoru 2011. Své působení v ČNB ukončil k 31. březnu 2011.

Profesionální rozvoj zaměstnanců ČNB

Vedle trvalého profesionálního růstu všech zaměstnanců ČNB věnuje zvláštní pozornost rozvoji manažerských kompetencí vedoucích zaměstnanců a cílené přípravě vybraných zaměstnanců na pracovní pozice špičkových odborníků a manažerů. Celkové náklady na profesionální rozvoj zaměstnanců ČNB dosáhly v roce 2011 výše 28 mil. Kč.

Významnou složkou ve struktuře interních vzdělávacích akcí se staly odborné kurzy prohlubující znalosti v jednotlivých oblastech činnosti ČNB. Na základě požadavku dohledových útvarů se ve spolupráci s auditorskou společností KPMG uskutečnila série odborných seminářů se zaměřením na mezinárodní standardy účetního výkaznictví a další účetní předpisy. V prvním pololetí roku 2011 ČNB úspěšně dokončila rozsáhlý tříletý vzdělávací projekt „Rozvoj firemní kultury a měkkých dovedností zaměstnanců ČNB“, který byl financován z prostředků Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita. Znalost nových právních předpisů, seznámení se s novinkami uplatňovanými v praxi nebo odborné vzdělávání, např. školení specialistů v oblasti IT, zajišťovaly krátkodobé externí vzdělávací akce pořádané zejména formou seminářů a workshopů.

V oblasti zahraničního vzdělávání ČNB pokračovala ve spolupráci s partnerskými centrálními bankami, Mezinárodním měnovým fondem, Joint Vienna Institute a Financial Stability Institute. K nejžádanějším vzdělávacím akcím patřily semináře a workshopy zaměřené na oblast finanční stability, ekonomického modelování a vývoje finančních trhů. V roce 2011 se zaměstnanci ČNB aktivně účastnili vzdělávacího programu v rámci ESCB. V oblasti regulace a dohledu nad finančním trhem se dále zvyšoval počet zaměstnanců, kteří navštěvovali semináře organizované evropskými orgány dohledu ESMA, EBA, EIOPA. Podstatnou součástí odborného vzdělávání zaměstnanců bylo rozšíření znalostí a zkušeností formou konzultací a krátkodobých studijních pobytů mezi zaměstnanci centrálních bank a institucí regulace a dohledu nad finančním trhem v rámci EU.

ČNB nadále zajišťovala dlouhodobou i intenzivní jazykovou výuku zaměřenou zejména na prohloubení znalostí odborné terminologie a komunikačních schopností. Pokračovala také pravidelná doplňková výuka prostřednictvím e-learningu. Jazyková výuka byla rovněž zaměřena na plnění kvalifikačních požadavků pro výkon manažerských funkcí a specializovaných profesí, pro něž je v ČNB jazyková kvalifikace předepsána. Úspěšným absolvováním některé ze standardizovaných jazykových zkoušek prokázalo jazykovou kvalifikaci celkem 52 % zaměstnanců ČNB.

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

EXTERNÍ KOMUNIKACE

ČNB si v roce 2011 připomněla výročí 85 let od založení své předchůdkyně, Národní banky Československé. Její ustavení 21. března 1926 završilo snahy Čechů a Slováků o vybudování vlastní stabilní měny, jejíž hodnotu měla do budoucna střežit právě autonomní cedulová banka. Hodnoty, které stály u jejího zrodu ve dvacátých letech minulého století, když od ministra financí Karla Engliše přebírala péči o korunu československou, ČNB uznává do současnosti. Při komunikaci s veřejností proto důsledně staví na své pověsti jako nezávislé, odborně zdatné a otevřené instituce. Tradičně vysokou míru důvěry veřejnosti v činnost centrální banky potvrdilo v únoru 2011 šetření STEM – střediska empirických výzkumů, podle kterého ČNB důvěřovalo 77 procent obyvatel v České republice (v březnu 2012 bylo zveřejněno aktualizované šetření s číslem 78 procent).

Svůj mandát ČNB naplňuje prostřednictvím pravidelného a maximálně otevřeného informování veřejnosti o činnostech souvisejících s udržováním důvěry v hodnotu české měny a finanční systém.

V informování o tématech měnové politiky se řadí k nejvíce transparentním centrálním bankám ve světě. Toto své postavení v roce 2011 upevnila, když začala zveřejňovat Graf rizik inflační prognózy (tzv. GRIP), jeden z významných podkladových materiálů pro měnové rozhodování členů bankovní rady při jednáních, na nichž není k dispozici nová prognóza.

Nosným prostředkem komunikace centrální banky s veřejností jsou webové stránky (www.cnb.cz), pro které byl rok 2011 ve znamení proměny designu a funkcí. Jejich současná podoba s novými navigačními prvky a intuitivnějším řazením kapitol odpovídá nejenom praxi obdobných institucí v Evropě i ve světě, ale také dlouhodobým analýzám návštěvnosti. V roce 2011 navštívilo web ČNB měsíčně v průměru 179 tisíc uživatelů, kteří stáhli 1,6 milionu stránek.

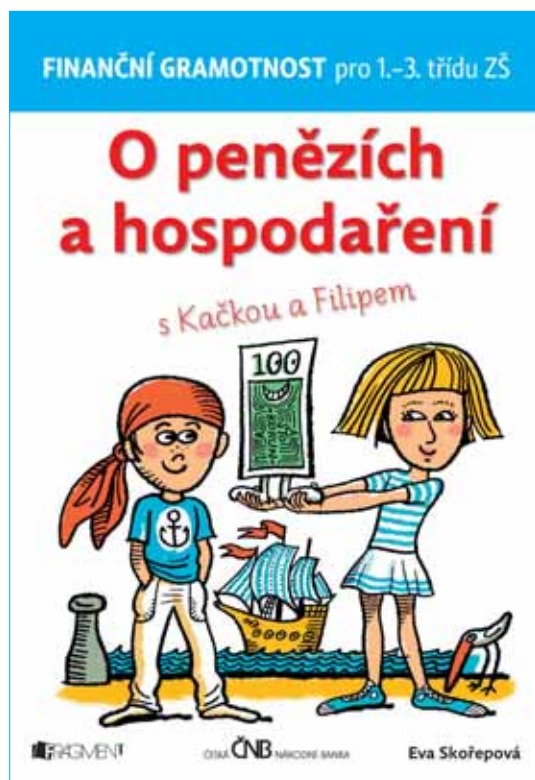
Právě prostřednictvím webu ČNB mohla veřejnost v závěru roku 2011 vůbec poprvé hlasovat o podobě pamětní stříbrné mince, která bude vydána v roce 2013 k příležitosti výročí 20 let od vzniku české centrální banky a české měny. Hlasování se zúčastnily čtyři tisíce lidí, bankovní rada na základě výsledku hlasování doporučila k realizaci návrh mince od akademického sochaře Vladimíra Oppla.

Doplňujícím nástrojem v komunikaci s veřejností prostřednictvím internetu je profil centrální banky na síti Twitter a od roku 2011 i profil na serveru pro sdílení videosouborů YouTube. Důslednému naplňování mandátu banky pomáhají také podněty veřejnosti, kterých v roce 2011 prostřednictvím služby Informační servis ČNB centrální banka zpracovala 10 952. Veřejnost v minulém roce položila celkem 5 793 telefonických dotazů a zaslala 4 497 elektronických podání a 662 písemných podání.

FINANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Finanční gramotnost ovlivňuje chování spotřebitelů ve světě financí. ČNB se proto dlouhodobě zaměřuje na podporu projektů, jejichž cílem je zlepšit orientaci a jistotu široké veřejnosti při aktivním využívání nabídky finančního trhu.

Finanční vzdělávání by mělo být samozřejmou součástí vzdělávacího procesu, a to už od prvních tříd základních škol. ČNB proto v průběhu roku 2011 rozeslala do vybraných základních škol více než 10 tisíc pracovních učebnic finanční gramotnosti pro žáky 1.–3. tříd ZŠ, s cílem poskytnout učitelům pomůcku pro výuku nejmladších žáků. Pracovní učebnice O penězích a hospodaření s Kačkou a Filipem vychází z platných rámcověvzdělávacích programů Ministerstva školství a školáci se na jejich stránkách dozvědí, odkud se berou peníze, naučí se poznávat ochranné prvky českých bankovek, „podívají“ se do banky, poznají funkci reklamy a naučí se, že zboží je možné reklamovat.

Nejenom učitelé a školáci mohou od září 2011 pracovat s animovaným filmem centrální banky „O penězích a lidech“, který je ke stažení na síti YouTube. Vedle základních termínů z ekonomiky a světa financí film přináší například zajímavosti z historie peněz a představuje činnosti ČNB.

Centrální banka se svými aktivitami nezaměřuje pouze na školáky. Návody, které pomůžou nejrozumněji nakládat s osobními financemi, může najít každý na webu www.cnbprovsechny.cnb.cz. Ten, stejně jako oficiální webové stránky centrální banky, získal v roce 2011 nový design a navigační prvky. Na stránkách návštěvníci najdou praktické rady a principy, na které by neměli zapomínat při správě osobních financí.

V roce 2011 se do aktivit finančního vzdělávání zapojily také pobočky České národní banky. Ty ve spolupráci se středními školami či univerzitami připravovaly přednášky a soutěže pro žáky a studenty a společně s dalšími partnery ve vybraných regionech pomáhaly v proškolení terénních sociálních pracovníků přicházejících do styku se sociálně slabými či vyloučenými spoluobčany.

EXPOZICE ČNB

Expozice ČNB, umístěná v bývalých prostorách trezoru, završila 10. rok od svého otevření pro veřejnost. Za toto období stálou výstavu „Lidé a peníze“ navštívilo přes 150 tisíc registrovaných návštěvníků, převážně žáků základních a studentů středních i vysokých škol.

S historií, posláním a úkoly centrální banky seznamuje návštěvníky mimo jiné i úvodní dokumentární film „Banka své země“, kreslený film „O penězích a lidech“ a 66 vitrín s exponáty, které jsou pravidelně doplňovány a aktualizovány. Expozice je otevřena od úterý do pátku, prohlídky jsou organizovány v 9, 11 a 13:30 hodin, ve čtvrtek také v 16 hodin. Další informace lze nalézt na webu ČNB v části „Lidé a peníze“.

ODBORNÁ KNIHOVNA

Posláním odborné knihovny ČNB je poskytování informací zaměstnancům ČNB a odborné veřejnosti. Knihovna zajišťuje výpůjční, poradenské, referenční, bibliograficko-informační a rešeršní služby. Vysoce specializovaný fond a řada přístupů do elektronických zdrojů umožňují uživatelům získat informace především z oblasti bankovníctví a ekonomie obecně, práva, výpočetní techniky a okrajově z některých dalších oborů. Elektronický katalog je integrován do Jednotné informační brány, kterou provozuje Národní knihovna České republiky. Knihovna je otevřena od pondělí do čtvrtka od 9 do 17 hodin, v pátek od 9 do 15 hodin. Komunikovat s knihovnou je možné prostřednictvím elektronické pošty na adrese lib@cnb.cz. Veškeré informace včetně elektronického katalogu jsou dostupné na webu ČNB v části „Odborná knihovna ČNB“.

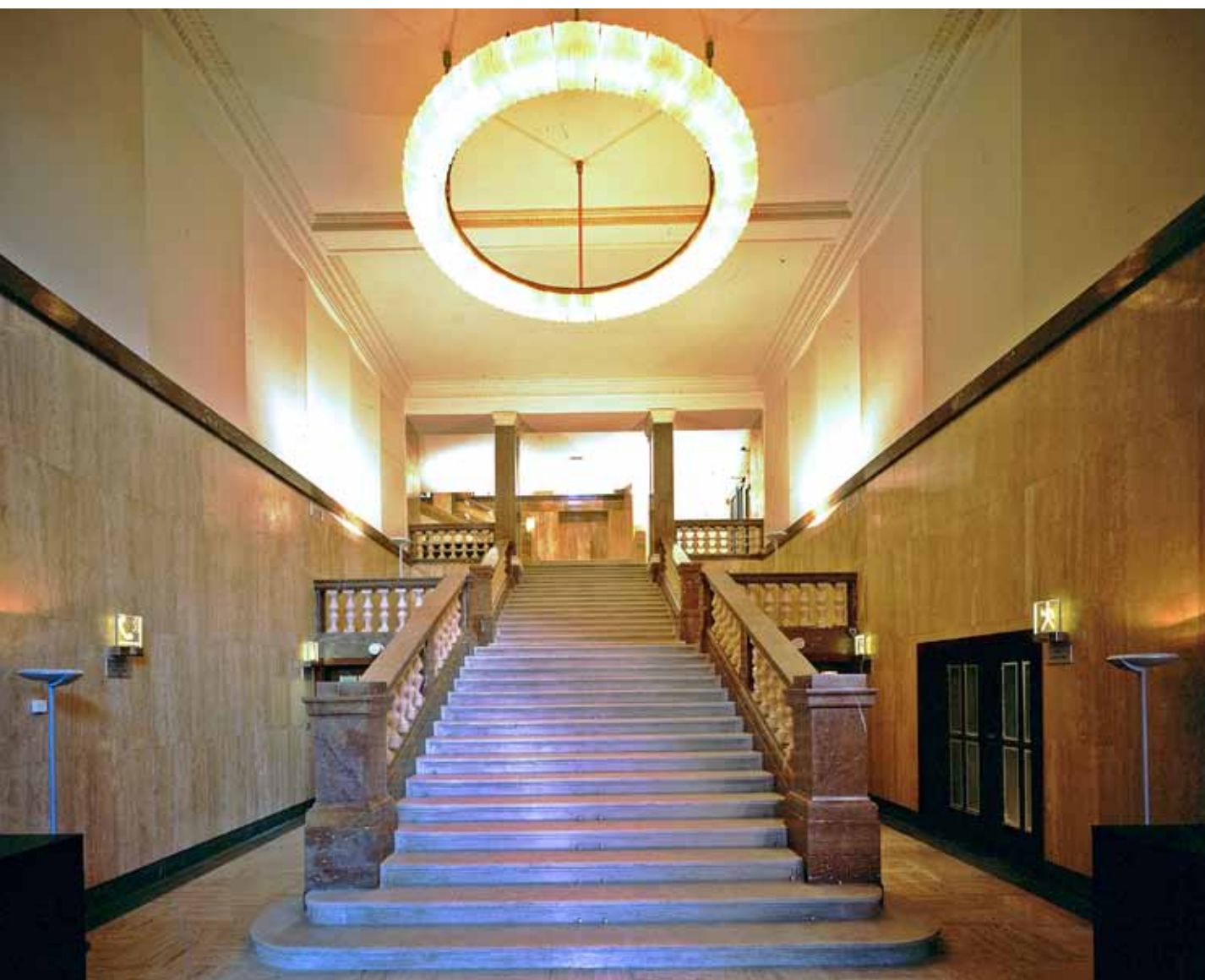
ARCHIV

Archiv ČNB pečuje o archiválie, jejichž původcem je ČNB a její právní předchůdci. Archivní fondy zpřístupňují badatelům archivní pomůcky v knižní a elektronické podobě (268 810 podrobných záznamů). Badatelna Archivu ČNB je otevřena celoročně po předchozí konzultaci. Pro všechny zájemce o studium je určena webová stránka „O ČNB>Archiv ČNB“ a e-mailová adresa archiv@cnb.cz.

V roce 2011 připravil Archiv ČNB interní výstavu „Krása bankovních akcií“ a mimo jiné zapůjčil archivní dokumenty na výstavu Středočeského muzea v Rostkách u Prahy „První dámy – osud, poslání, úděl?“.

KONGRESOVÉ CENTRUM

Prostory kongresového centra, které je situováno v památkově chráněném objektu bývalé Plodinové burzy, byly tradičně využívány pro setkání nejvyššího vedení ČNB s představiteli centrálních bank jiných států, s poslanci a senátory Parlamentu ČR, představiteli finančních trhů, zaměstnaneckých a odborových svazů, analytiky a novináři. Odborné útvary banky zde pořádají konference, přednášky, prezentace, semináře, jednání výborů a pracovních skupin ECB, pravidelné čtvrtletní zkoušky pojišťovacích zprostředkovatelů a školení. Kongresové centrum, které je vybaveno moderní audiovizuální kongresovou technikou, je využíváno i externími nájemci pro konání jak odborných, tak společenských událostí. Další informace lze nalézt na webové stránce „O ČNB>Organizační struktura>Sídlo ústředí ČNB“.

HOSPODAŘENÍ ČNB

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Bankovní radě České národní banky:

- I. Ověřili jsme účetní závěrku České národní banky k 31. prosinci 2011 uvedenou na příloženém CD-ROM, ke které jsme 24. února 2012 vydali výrok následujícího znění:

„Ověřili jsme příloženou účetní závěrku České národní banky, sestavenou k 31. prosinci 2011 za období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011, tj. rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu, včetně popisu používaných významných účetních metod. Údaje o České národní bance jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Odpovědnost vedení účetní jednotky za účetní závěrku

Vedení České národní banky je odpovědné za sestavení účetní závěrky a za věrné zobrazení skutečností v ní v souladu s účetními předpisy platnými v České republice a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Odpovědnost auditora

Naším úkolem je vydat na základě provedeného auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické normy a naplánovat a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů, jejichž cílem je získat důkazní informace o částkách a skutečnostech uvedených v účetní závěrce. Výběr auditorských postupů závisí na úsudku auditora, včetně toho, jak auditor posoudí rizika, že účetní závěrka obsahuje významné nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou. Při posuzování těchto rizik auditor přihlédne k vnitřním kontrolám, které jsou relevantní pro sestavení účetní závěrky a věrné zobrazení skutečností v ní. Cílem posouzení vnitřních kontrol je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřních kontrol. Audit zahrnuje též posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením společnosti i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Domníváme se, že získané důkazní informace jsou dostatečné a vhodné a jsou přiměřeným základem pro vyjádření výroku auditora.

Výrok auditora

Podle našeho názoru účetní závěrka ve všech významných souvislostech věrně a poctivě zobrazuje aktiva, pasiva a finanční situaci české národní banky k 31. prosinci 2011 a výsledky jejího hospodaření za období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011 v souladu s účetními předpisy platnými v České republice.“

- II. Ověřili jsme též soulad výroční zprávy s výše uvedenou účetní závěrkou. Za správnost výroční zprávy je zodpovědný statutární orgán. Naším úkolem je vydat na základě provedeného ověření stanovisko o souladu výroční zprávy s účetní závěrkou.

Ověření jsme provedli v souladu s Mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. Tyto standardy vyžadují, aby auditor naplánoval a provedl ověření tak, aby získal přiměřenou jistotu, že informace obsažené ve výroční zprávě, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných souvislostech v souladu s příslušnou účetní závěrkou. Účetní informace obsažené ve výroční zprávě v kapitole 5 „Hospodaření ČNB“ jsme sesouhlasili s informacemi uvedenými v účetní závěrce k 31. prosinci 2011. Jiné než účetní informace získané z účetní závěrky a z účetních knih společnosti jsme neověřovali. Jsme přesvědčeni, že provedené ověření poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku auditora.

Podle našeho názoru jsou účetní informace uvedené ve výroční zprávě ve všech významných souvislostech v souladu s výše uvedenou účetní závěrkou.

Ernst & Young Audit, s.r.o.
oprávnění č. 401
zastoupený partnerem

Magdalena Soucek
auditor, oprávnění č. 1291

24. února 2012
Praha, Česká republika

ÚČETNÍ VÝKAZY

AKTIVA			
v mil. Kč			
		31. 12. 2011	31. 12. 2010
1.	Zlato	755	770
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	57 337	48 499
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	758 856	761 500
3.1.	Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích	71 767	11 749
3.2.	Poskytnuté úvěry zahraničním peněžním ústavům	52 671	44 222
3.3.	Cenné papíry	634 315	705 450
3.4.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí	103	79
4.	Pohledávky vůči tuzemským bankám	3 500	1 500
5.	Hmotný a nehmotný majetek	4 413	4 692
5.1.	Hmotný majetek	4 390	4 657
5.2.	Nehmotný majetek	23	35
6.	Ostatní aktiva	7 245	6 689
6.1.	Ostatní finanční aktiva	3 883	3 478
6.2.	Ostatní	3 362	3 211
	AKTIVA CELKEM	832 106	823 650

PASIVA			
v mil. Kč			
		31. 12. 2011	31. 12. 2010
1.	Bankovky a mince v oběhu	411 953	391 694
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	44 830	41 358
3.	Závazky vůči zahraničí	4 984	6 180
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí	4 818	5 153
3.2.	Ostatní závazky vůči zahraničí	166	1 027
4.	Závazky vůči tuzemským bankám	389 520	394 275
4.1.	Přijaté úvěry	328 046	339 838
4.2.	Rezervy bank	50 317	40 256
4.3.	Ostatní závazky vůči bankám	11 157	14 181
5.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	76 000	123 690
5.1.	Závazky vůči státu	70 906	119 318
5.2.	Ostatní závazky	5 094	4 372
6.	Rezervy	229	215
7.	Základní kapitál	1 400	1 400
8.	Fondy	8 050	8 050
9.	Oceňovací rozdíly	12 239	8 667
10.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	-161 836	-152 102
11.	Zisk nebo ztráta za účetní období	35 425	-9 734
12.	Ostatní pasiva	9 312	9 957
	PASIVA CELKEM	832 106	823 650

PODROZVAHA			
v mil. Kč			
		31. 12. 2011	31. 12. 2010
1.	Vydané záruky	158 120	158 135
2.	Poskytnutý příslib úvěrů a půjček	17 482	24 690
3.	Pohledávky ze spotových, termínových a futures operací	143 467	173 097
4.	Závazky ze spotových, termínových a futures operací	143 462	174 542
5.	Přijaté záruky	156 952	156 952
6.	Přijaté kolaterály	77 841	68 065
7.	Hodnoty převzaté do úschovy a hodnoty ve vlastní úschově	0	292

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY			
v mil. Kč			
		31. 12. 2011	31. 12. 2010
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	9 836	10 552
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	9 133	10 288
1.2.	Ostatní	703	264
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	-3 380	-4 024
3.	Výnosy z akcií a podílů	1 277	1 232
4.	Výnosy z poplatků a provizí	354	309
5.	Náklady na placené poplatky a provize	-70	-74
6.	Zisk nebo ztráta z finančních operací	29 258	-15 503
6.1.	Kurzové rozdíly a rozpětí	29 818	-16 386
6.2.	Ostatní	-560	883
7.	Ostatní provozní výnosy	438	262
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí	239	124
7.2.	Ostatní	199	138
8.	Ostatní provozní náklady	-354	-452
8.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí	-276	-414
8.2.	Ostatní	-78	-38
9.	Správní náklady	-1 593	-1 640
9.1.	Náklady na zaměstnance	-1 238	-1 262
9.1.1.	Mzdy a platy	-863	-872
9.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění	-290	-297
9.1.3.	Vzdělávání a zaměstnanecké benefity	-85	-93
9.2.	Ostatní správní náklady	-355	-378
10.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	-345	-398
11.	Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek	168	4 953
12.	Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	-164	-4 951
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období	35 425	-9 734

Úplná verze účetní závěrky České národní banky k 31. 12. 2011 včetně přílohy je k dispozici na webových stránkách České národní banky www.cnb.cz v části „O ČNB>Hospodaření ČNB>Roční účetní závěrka“ a na přiloženém CD-ROM.

Struktura nákladů a výnosů používaná v dalším textu koresponduje s hlavními činnostmi, jež vyplývají ze zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. V porovnání se strukturou standardních účetních výkazů, které poskytují přehled o dosažených nákladech a výnosech především z druhového pohledu, tento pohled poskytuje informace podle účelu vynakládaných prostředků banky. V následujícím přehledu nákladů a výnosů jsou uvedeny jednotlivé oblasti hospodaření centrální banky za rok 2011.

údaje uvedeny v mil. Kč

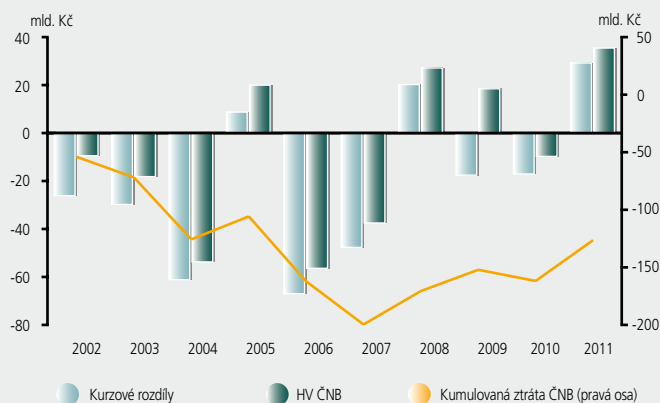
	Náklady	Výnosy	Saldo	Meziroční změna
Oblast měnová	33 345	70 617	37 272	44 784
• provádění měnové politiky	3 072	4	-3 068	400
• správa devizových rezerv	28 918	39 365	10 447	-2 019
• kurzové rozdíly	954	30 161	29 207	46 263
• klientské operace	374	1 048	674	138
• ostatní operace	27	39	12	2
Oblast emise a správy peněz	276	258	-18	257
Oblast provozní	1 991	162	-1 829	118
Celkem	35 612	71 037	35 425	45 159

V roce 2011 hospodařila ČNB se ziskem v celkové výši 35 425 mil. Kč. Dosažený výsledek plynul především ze správy devizových rezerv a kurzových zisků, které ČNB zaúčtovala v důsledku meziročního oslabení domácí měny. Rok 2011 byl z hlediska vývoje nominálního kurzu koruny specifický, neboť koruna meziročně oslabila vůči všem rezervním měnám. Tento vývoj byl do značné míry spojen s nervozitou panující na finančních trzích v důsledku přetrvávající dluhové krize některých zemí eurozóny. Nastavení základních měnověpolitických nástrojů ČNB se v průběhu roku 2011 nezměnilo a klíčové úrokové sazby byly ponechány na historicky nejnižších hodnotách. V porovnání s předchozími roky se proto již tak výrazné snížení sterilizačních nákladů neopakovalo.

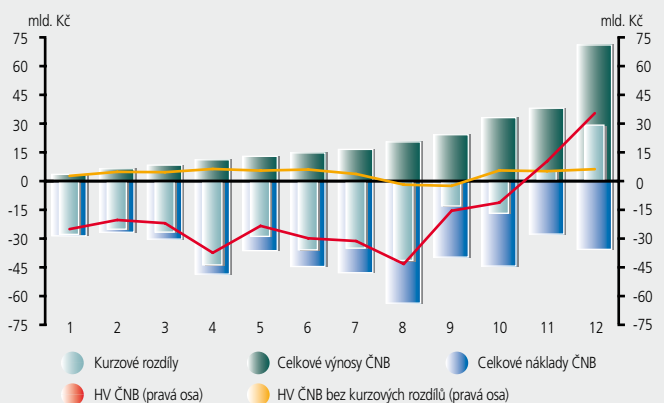
Pro zajištění plynulého peněžního oběhu nakupuje ČNB každoročně od svých dodavatelů nové bankovky a mince. V roce 2011 se celkový nakoupený objem snížil. Ve spojení s vyššími tržbami z prodeje numizmatického materiálu tak došlo k výraznému poklesu čistých nákladů vynaložených v této oblasti. Významný meziroční pokles provozních nákladů banky je pak výsledkem cíleného tlaku na efektivitu všech činností, jejichž výkonem je ČNB pověřena. Zvýšená pozornost byla v roce 2011 věnována osobním nákladům, které zaujímají významnou část provozních nákladů banky. V návaznosti na provedenou reorganizaci došlo ke snížení počtu zaměstnanců ČNB, které bylo současně doprovázeno poklesem celkových mzdových nákladů banky.

Vytvořený zisk byl v souladu se zásadami finančního hospodaření použit v plné výši na snížení neuhrazené ztráty z předchozích období. Po provedení úhrady bude v bilanci banky i nadále evidována kumulovaná ztráta v celkové výši 126,4 mld. Kč.¹¹

Hospodářský výsledek ČNB v letech 2002–2011

Hospodářský výsledek ČNB v roce 2011

¹¹ Komplexnější rozbor hospodaření ČNB v roce 2011 je k dispozici na webu ČNB v části „O ČNB>Hospodaření ČNB>Roční zpráva o výsledku hospodaření ČNB“.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE
ZÁKONA Č.106/1999 SB.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č.106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

ČNB poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), zveřejněním na internetových stránkách, zejména na webové adrese www.cnb.cz, nebo žadatelům na základě žádosti.

Postup ČNB při plnění úkolů vyplývajících ze zákona, zejména postup při přijímání a vyřizování žádostí o poskytování informací podle zákona, je upraven pokyny České národní banky č. 55 ze dne 13. prosince 2002 o komunikaci České národní banky, ve znění pozdějších změn.

A) Informace poskytnuté v roce 2011 na základě žádosti:

1. Počet žádostí o informace podle zákona:
Devatenáct.
2. Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti:
Pět.
3. Počet podaných odvolání proti rozhodnutí:
Jedno.
4. Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení:
Žádné.
5. Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence:
Žádné.
6. Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení:
Dvě.
 - 6.1. Stížnost na postup ČNB při vyřizování žádosti stěžovatele o informace, na základě jakého zmocnění bylo rozhodnuto o zákazu prodeje pamětních mincí na pobočce ČNB fyzickým osobám nepodnikajícím, včetně žádosti o poskytnutí kopie dokumentu, kterým tak bylo učiněno. Dokument nebyl stěžovateli poskytnut, neboť se jednalo o dokument určený pouze pro vnitřní potřebu ČNB. Bankovní rada ČNB ve svém rozhodnutí o stížnosti předchozí postup ČNB potvrdila jakožto správný.
 - 6.2. Stížnost na postup ČNB při vyřizování žádosti stěžovatele o předložení materiálu pro bankovní radu ČNB k reorganizaci v sekci dohledu nad finančním trhem. Požadované materiály nebyly stěžovateli poskytnuty, neboť podle názoru ČNB se tyto dokumenty a s tím související rozhodnutí považují za skutečnosti spadající do oblasti pracovněprávní. Nelze je proto podřadit pod režim zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Bankovní rada ČNB ve svém rozhodnutí o stížnosti předchozí postup ČNB potvrdila jakožto správný.
7. Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona:
Žádné.

B) Informace poskytované zveřejněním:

ČNB zveřejňuje informace způsobem umožňujícím též dálkový přístup v souladu s § 3 odst. 2 zákona a poskytuje informace ve smyslu § 5 odst. 1 a 2 zákona. Informace jsou dostupné na webových stránkách ČNB www.cnb.cz a na informačních tabulích v sídle ústředí a poboček ČNB na místech přístupných veřejnosti. Další informace vztahující se k činnosti a působnosti ČNB jsou také zveřejněny na portálu veřejné správy.

vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE
Tel.: 224 413 494
Fax: 224 412 179

<http://www.cnb.cz>

sazba:
JEROME s. r. o.

